

СТОЛИЧНА ОБЩИНА

САГ16-ВК66-9026/29.07.2016

НАПРАВЛЕНИЕ
„АРХИТЕКТУРА И
ГРАДОУСТРОЙСТВО”

ДО

Г-Н ЕЛЕН ГЕРДЖИКОВ –
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
СТОЛИЧНИЯ ОБЩИНСКИ СЪВЕТ

НАГ - София www.sofia-agk.com
No: Към САГ16-ДР00-745-[3]
21.07.2016
29.07.2016
Код за достъп:
QEL2A53C2BB5

ДОКЛАД

ОТ

арх. Здравко Здравков – главен архитект на Столична община

ОТНОСНО: Приемане на Тарифа за таксите за водовземане от находищата на минерална вода, безвъзмездно предоставени от държавата на Столична община за ползване и управление за срок от 25 години

УВАЖАЕМИ Г-Н ГЕРДЖИКОВ,

На основание § 133, ал. 9, т. 1 от ЗИД на ЗВ (обн. ДВ, бр. 60 от 2010 г.) на Столична община е предоставено от държавата безвъзмездно правото на управление и ползване на минерални води от определени находища на нейна територия.

Във връзка с това е необходимо да се приеме тарифа за определяне размера на таксите, които се събират при осъществяване на водовземане от физически и юридически лица от тези находища въз основа на разрешения, издадени по реда на § 133, ал. 7, т. 1, б. „б“ и „в“ и т. 2, б. „в“ от ЗИД на ЗВ (обн. ДВ, бр. 60 от 2010 г.).

Тарифата съответства на българското законодателство и на останалата нормативна уредба на Столичния общински съвет. Приемането на тарифата е

съобразено с проекта на Общинския план за развитие и със стратегията на Столична община за управление на водните ресурси.

Приемането на тарифата ще доведе до приходи в общинския бюджет на основание § 133, ал. 13 от ЗИД на ЗВ (обн. ДВ, бр. 60 от 2010 г.).

Вносител:

арх. Здравко Здравков –
Главен архитект
на Столична община

ТАРИФА

ЗА ТАКСИТЕ ЗА ВОДОВЗЕМАНЕ ОТ НАХОДИЩАТА НА МИНЕРАЛНА ВОДА, БЕЗВЪЗМЕЗДНО ПРЕДОСТАВЕНИ ОТ ДЪРЖАВАТА НА СТОЛИЧНА ОБЩИНА ЗА ПОЛЗВАНЕ И УПРАВЛЕНИЕ ЗА СРОК ОТ 25 ГОДИНИ

ГЛАВА ПЪРВА

Общи положения

Чл. 1. С тарифата се определя размерът на таксите за издаване на разрешително за водовземане и таксите за водовземане от находища на минерална вода – изключителна държавна собственост, безвъзмездно предоставени за ползване и управление на Столична община по реда на § 133, ал. 1 от ЗИД на ЗВ (обн. ДВ, бр. 60 от 2010 г.) за срок от 25 години, както следва:

1. находище „София – Център”;
2. находище „София – Баталова воденица”;
3. находище „София – Лозенец”;
4. находище „София – Овча купел”;
5. находище „София – Надежда”;
6. находище „София – Свобода”;
7. находище „София – Панчарево”;
8. находище „София – Железница”.

Чл. 2. (1) За издаване на разрешително за водовземане, се събира такса в размер на 300 (триста) лева.

(2) За изменение и/или допълнение на разрешително за водовземане се събира такса в размер на 150 (сто и петдесет) лева.

(3) За продължаване срока на разрешителното по ал. 1 се събира такса в размер на 100 (сто) лв.

Чл. 3. Не се заплаща такса за водовземане:

1. с цел отводняване;
2. от обществени чешми за лични нужди на гражданите и др., в случай на общо водовземане, определено по реда и при условията на чл. 41 от Закона за водите.

Чл. 4. Таксите за водовземане от минерални води се определят на база разрешенния обем вода, температурата на минералната вода и в зависимост от целта на използване на водата.

Чл. 5. (1) Отнетият при водовземането обем вода се измерва посредством отговарящи на нормативните изисквания измервателни устройства.

(2) В случаите на повреда или несертифициране на измервателните устройства за изчисляване на таксата за водовземане се вземат разрешените в разрешителното количества.

Чл. 6. (1) Ежегодно към 31 януари на следващата година титулярите на разрешителни представят информация за изчисляване на дължимата такса по образец, утвърден от министъра на околната среда и водите и обявен на интернет страниците на Басейновите дирекции и на Министерството на околната среда и водите.

(2) Образецът по ал.1 съдържа данните съгласно показателите, определени в разрешителното и размерите определени в глава втора, трета и четвърта на настоящата тарифа.

(3) В срок до 1 месец от получаване на данните по ал. 1, кметът на Столична община или упълномощено от него лице извършва проверка на информацията и съответствието и с резултатите от собствения мониторинг, показанията на измервателните устройства и резултатите от извършения през годината контрол.

(4) При съответствие на информацията по ал. 1 кметът на Столична община или упълномощено от него лице уведомява писмено титуляря на разрешителното за размера на дължимата такса, срока за заплащането и сметката, по която таксата следва да бъде заплатена.

(5) При несъответствие на параметрите, по които е определен размерът на таксата, кметът на Столична община или упълномощено от него лице назначава нарочна проверка за установяване на обстоятелствата и определяне размера на дължимата такса.

ГЛАВА ВТОРА

Изчисляване на таксата за водовземане

Чл. 7. (1) Таксата за водовземане от минерални води се определя по следната формула:

$T = E \times W$, където:

1. T е размерът на дължимата годишна такса в лева;
2. E е единичният размер на таксата, в зависимост от целта, за която ще бъде ползвана черпената вода, съгласно таблицата по чл. 8 – в лв./куб.м;

3. W е размерът на разрешения годишен воден обем в куб.м.

Чл. 8. (1) Единичният размер на таксата за водоземане от минерални води добивани директно от първоизточника, се определя съгласно следната таблица:

№ по ред	Цел на ползване на минералната вода	Размер на таксата (лв./м ³)		
		$t \leq 30^{\circ}\text{C}$	$30^{\circ}\text{C} \leq t \leq 50^{\circ}\text{C}$	$t \geq 50^{\circ}\text{C}$
1.	Питейно-битово водоснабдяване	0,90	1,00	1,10
2.	Лечебни и питейни цели, рехабилитация, профилактика, спорт, отдих, хигиенни нужди и отопление в специализирани лечебни (болнични) заведения, регистрирани по Закона за лечебните заведения, както и социални и учебни/ детски заведения	0,08	0,10	0,15
3.	За спорт, отдих, хигиенни нужди и водоползване за профилактика чрез лечебни и рехабилитационни съоръжения в обекти, които не са регистрирани по Закона за лечебните заведения	0,40	0,50	0,60
3.	За хидрогеотермално отопление и всички други стопански и производствени цели	0,45	0,60	0,70

ГЛАВА ТРЕТА

Заплащане на таксите

Чл. 9. (1) Таксите за водоземане са годишни и се заплащат от титулярите на разрешителни не по-късно от 31 март на следващата година.

(2) В случай че таксата по ал. 1 се внася по банкова сметка на общината на няколко вноски, в рамките на годината, титулярът на разрешител-

ното прави изравнителна вноска до 31 март на следващата година и представя пред кмета на Столична община справка за направените вноски и копие на платежните документи, доказващи извършването на плащанията.

Чл. 10. (1) Таксите се заплащат от титулярите на разрешителните по банкова сметка на Столична община.

(2) При всяко плащане титулярът на разрешителното изпраща на органа, издал разрешителното копие от платежния документ.

Чл. 11. В платежните документи за превода на сумите по съответната банкова сметка задължително се изписва: номера на разрешителното, периодът, за който се внася таксата, основанието за плащане (вида на таксата), както и че таксата е по Закона за водите.

Чл. 12. Лицата, поискали издаване на разрешително и титулярите на заварени разрешителни заплащат дължимите такси независимо от етапа, на който се намира процедурата за изменение, продължаване на срока или преиздаване на разрешителното.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. По смисъла на тази Тарифа:

1. „*Вода, предназначена за питейно-битови цели*“ е повърхностна или подземна вода в нейното природно състояние или след обработка, предназначена за пиене, приготвяне на храна и други битови цели, доставяна чрез водопроводна система или от цистерна, в бутилки, кутии или други опаковки, както и водите, използвани за производство на хранителни, лекарствени или козметични продукти или вещества, предназначени за консумация от човека, в случай че качеството на водата може да окаже влияние върху качеството на крайните продукти;

2. „*Водоползване за лечение и рехабилитация*“ е водоползване, при което минералните води се ползват в заведение, регистрирано по Закона за лечебните заведения, или в обект към такова заведение.

3. „*Водоползване за профилактика*“ е водоползване, когато минералните води се ползват чрез лечебни и рехабилитационни съоръжения в обект, който не е регистриран по Закона за лечебните заведения.

4. „*Други цели*“ са цели извън изрично изброените по чл. 8.

ПРЕХОДНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. Настоящата наредба се приема на основание § 133, ал. 7, т. 1, б. „б“ и „в“ и т. 2, б. „в“ от ЗИД на ЗВ (обн. ДВ, бр. 60 от 2010 г.), чл. 21, ал. 2 от Закона за местното самоуправление и местната администрация.

МОТИВИ

На основание § 133, ал. 9, т. 1 от ЗИД на ЗВ (обн. ДВ, бр. 60 от 2010 г.) на Столична община е предоставено от държавата безвъзмездно правото на управление и ползване на минерални води от определени находища на нейна територия.

Във връзка с това е необходимо да се приеме тарифа за определяне размера на таксите, които се събират при осъществяване на водовземане от физически и юридически лица от тези находища въз основа на разрешения, издадени по реда на § 133, ал. 7, т. 1, б. „б“ и „в“ и т. 2, б. „в“ от ЗИД на ЗВ (обн. ДВ, бр. 60 от 2010 г.).

Тарифата съответства на българското законодателство и на останалата нормативна уредба на Столичния общински съвет. Приемането на тарифата е съобразено с проекта на Общинския план за развитие и със стратегията на Столична община за управление на водните ресурси.

Приемането на тарифата ще доведе до приходи в общинския бюджет на основание § 133, ал. 13 от ЗИД на ЗВ (обн. ДВ, бр. 60 от 2010 г.)

ДОКЛАД

относно: необходимостта от приемане на Тарифа за таксите за водоземане от находищата на минерална вода на територията на Столична община – изключителна държавна собственост, предоставени за безвъзмездно ползване и управление за срок от 25 години

м. юли 2016 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

I. Въведение. Кратък преглед на правния режим на ползването на минерални води в Република България, съгласно действащото законодателство. Данни за предоставени права и състояние на ползването на находищата, предоставени на общини.	стр.3
II. Задължения, свързани с предоставените за ползване и управление находища. Последници при неизпълнение.	стр.7
III. Кратък преглед на текущото състояние на минералните находища, предоставени за ползване и управление на Столична община: общи данни за находищата и водоизточниците; утвърдени експлоатационни ресурси; потенциал на минералната вода за ползване от частни субекти (обобщени данни за свободните водни количества);	стр.21
IV. Сравнителен анализ на действащи към момента Тарифи за таксите за водовземане от находища на минерална вода, приети от общинските съвети. Обобщена информация за реализирани права на водовземане. Данни за социално-икономическия ефект от осъществени водовземания – пряк (финансов) и непряк.	стр.39
V. Анализ на отделните видове водоползвания, препоръчани за включване в Тарифата. Препоръки относно размера на таксите за водовземане.	стр.48
VI. Предварителна оценка на финансовите ползи за Столична община при реализация на инвестиционни намерения и прилагане на Тарифата след приемането ѝ.	стр.51
VII. Изводи и препоръки	стр.54

I. ВЪВЕДЕНИЕ. КРАТЪК ПРЕГЛЕД НА ПРАВНИЯ РЕЖИМ НА ПОЛЗВАНЕТО НА МИНЕРАЛНИ ВОДИ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ, СЪГЛАСНО ДЕЙСТВАЩОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО. ДАННИ ЗА ПРЕДОСТАВЕНИ ПРАВА И СЪСТОЯНИЕ НА ПОЛЗВАНЕТО НА НАХОДИЩАТА, ПРЕДОСТАВЕНИ НА ОБЩИНИ

България е изключително богата на минерални води, като броят на находищата на нейна територия е над 225 с общ дебит над 5000 л/сек., от които в Южна България - 148, в северната част на страната - 77. Общият годишен обем на експлоатационните запаси на минерални води е 109 млн. куб. метра, от които само около половината количество се използва. Един от най-богатите на минерални води райони е София и близките околности, където са категоризирани 31 находища с общо 75 водоизточника.

Законът за водите (ЗВ), *обн., ДВ, бр. 67 от 27.07.1999 г., в сила от 28.01.2000 г., посл. изм. и доп., бр. 52 от 8.07.2016 г.*, предоставя най-пълна уредба на вещно-правния режим на водите и водните обекти, и на възможностите за тяхното включване в стопанския живот, посредством предоставянето на права, позволяващи реализация на свойствата им, като обект на правото.

ЗВ регламентира два вида право на собственост върху минералните води:

- *изключителна държавна собственост*, по см. на чл.14, т.2 от ЗВ, са „минералните води по списък съгласно приложение № 2, което е неразделна част от ЗВ“.
- *публична общинска собственост*, по см. на чл.19, ал.1, т.3 от ЗВ, са „минералните води, без тези по чл. 14, т. 2 от ЗВ.“

Двата вида право на собственост върху минералните води притежават определени особености:

А) особености, свързани с правото на собственост на държавата

Съгласно чл.15 от ЗВ, публична държавна собственост са и земите, заети от пояс I на санитарно-охранителните зони на водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване, публична държавна собственост, и на водовземните съоръжения за минерални води по чл. 14, т. 2 от закона.

Минералните води се актуват съобразно изискванията на Закона за държавната собственост по искане на министъра на околната среда и водите въз основа на предоставена от него информация (чл.17, ал.2 от ЗВ). Копия от актовете за водите, водните обекти и водностопанските съоръжения, съставени по предвидения ред, се изпращат в Министерството на околната среда и водите в двумесечен срок от съставянето на актовете.

Водовземни съоръжения за минерални води, по см. на чл. 13, ал. 1, т. 4 от ЗВ, могат да се изграждат от държавата, както от и за сметка на лицата, на които е

предоставено право за водоземане от минерални води, чрез ново съоръжение по реда на ЗВ или концесия за добив на минерална вода по реда на Закона за концесиите.

По силата на закона обаче, водоземните съоръжения стават собственост на държавата от датата на въвеждането им в експлоатация.

Лицата, изградили съоръженията са длъжни:

1. да предоставят на министъра на околната среда и водите документацията, свързана с изграждането на съоръженията и проведените проучвания на минералната вода в процеса на изграждане на съоръжението, както и всички останали данни, необходими за включване на съоръжението в публичен регистър на съоръженията за минерални води по чл. 118г от ЗВ;

2. да предават съоръженията безвъзмездно на министъра на околната среда и водите или на оправомощено от него длъжностно лице, които предприемат действия пред министъра на регионалното развитие и благоустройството за включване на съоръжението в акта за изключителна държавна собственост на минералната вода от съответното находище;

3. да стопанисват съоръжението за целия период, за който е предоставено правото на водоземане;

4. да осигуряват техническа възможност за водоземане от съоръжението и от други лица, на които компетентният орган е предоставил такова право;

5. след прекратяване на предоставеното право за водоземане или концесия за добив на минерална вода да предават съоръжението на директора на съответната басейнова дирекция за стопанисване.

Б) особености, свързани с право на собственост върху минерални води на общините

Освен минералните води, извън списъка по чл.14, т.2 от ЗВ, законодателят е определил, като публична общинска собственост, също така и „водопреносните и водоразпределителните мрежи за минерални води“ (чл.19, ал.1, т.4, б.„д“ от ЗВ).

Минералните води по чл.19, т.3 от ЗВ се актуват като публична общинска собственост само при наличие на издаден сертификат и/или комплексна балнеологична оценка от Министерството на здравеопазването и/или стопанска оценка от Министерството на околната среда и водите. Редът и начинът за издаване на сертификата и оценките се определят в *Наредба №1 за проучване, ползване и опазване на подземните води, Издадена от министъра на околната среда и водите, министъра на регионалното развитие и благоустройството, министъра на здравеопазването и министъра на икономиката и енергетиката, обн., ДВ, бр. 87 от 30.10.2007 г., в сила от 30.10.2007 г.*

В) особености, свързани с минералните находища, изключителна държавна собственост, предоставени за безвъзмездно ползване и управление на общини

С влизането в сила на §133 от ПЗР към ЗИД на ЗВ, считано от 01.01.2011 г., се предвиди възможност Министърът на околната среда и водите да предостави безвъзмездно, за управление и ползване на съответните общини, за срок от 25 години, минералните води от находищата по Приложение № 2 към чл. 14, т. 2 от ЗВ, от които:

1. не са предоставени концесии за добив на минерална вода и не са подадени молби за предоставяне на концесии за минерални води;
2. не са издадени разрешителни за водовземане за питейно-битово водоснабдяване на повече от една община;
3. не са издадени разрешителни за ползване на повече от 51 на сто от утвърдените експлоатационни ресурси на находището.

Съгласно §133, ал.2 от ПЗР на ЗВ, списък на находищата, които отговарят на законовите изисквания, се публикува ежегодно до 31-ви декември на интернет страницата на Министерството на околната среда и водите.

Предоставянето на минералните води от списъка се извършва не по-късно от 31-ви януари на следващата година, след подадено писмено Заявление от кмета на съответната община въз основа на решение на общинския съвет.

Министърът на околната среда и водите в срок до 14 дни от подаване на заявлението, с решение предоставя находището на минерална вода на съответната община. Решението се публикува на интернет страницата на Министерството на околната среда и водите.

Законът изрично предвижда, че директорите на съответните басейнови дирекции не разглеждат подадени в периода 1 януари - 15 февруари заявления за издаване на разрешителни за водовземане от находищата на минерални води, включени в списъка по §133, ал.2 от ПЗР към ЗИД на ЗВ.

В срок до 14 дни от постановяване на решението на министъра на околната среда и водите за предоставяне на минералните води за стопанисване и управление директорът на съответната басейнова дирекция изпраща служебно подадените документи - заявления за издаване на разрешителни за водовземане от минерални води, по компетентност, на кмета на съответната община.

Считано от датата на издаване на решението за предоставяне на минералните води от находищата за управление на общината, средствата, събирани от такси по Тарифата за събиране на такси за водоползване, приета от Общинския съвет, постъпват в приход на общинските бюджети.

Правото на управление и ползване на минералните води, които са предоставени с решение на министъра на околната среда и водите, за стопанисване и управление, се погасява при неупражняването му за срок 5 години, на основание §133, ал.14 от ПЗР на ЗИД на ЗВ.

2.1. Кратък преглед на правния режим на ползването на минерални води в Република България, съгласно действащото законодателство

Както вече беше изяснено, ползването и управлението на водните ресурси в Република България е предмет на регламентация на специален закон – Законът за водите. От гледна точка на своите характеристики, водите на територията на страната са няколко основни вида: повърхностни води; подземни, включително минералните води; вътрешни морски води и териториално море; водите на река Дунав, река Резовска и река Тимок в рамките на държавната граница на Република България.

От гледна точка правото на собственост, водите, водните обекти и водностопанските системи и съоръжения на територията на страната могат да бъдат собственост на държавата, на общините, на физически и юридически лица, съгласно чл.6 от ЗВ.

ЗВ и Наредба №1 от 10.10.2007 г. за проучване, ползване и опазване на подземните води, издадена от Министъра на околната среда и водите, Министъра на регионалното развитие и благоустройството, министъра на здравеопазването и министъра на икономиката и енергетиката, в сила от 30.10.2007 г., уреждат подробно отношенията, свързани с ползването на минералните води в Република България.

На основание чл.14, т.2 от ЗВ, изключителна държавна собственост са минералните води, включени в специален списък, който представлява Приложение №2 от ЗВ. Публична държавна собственост са и земите, заети от най-вътрешния пояс на санитарно-охранителните зони на водоизточниците на минерални води – изключителна държавна собственост.

По отношение на минералните води – изключителна държавна собственост и публична общинска собственост, ЗВ предвижда два вида режими на ползване от трети лица, с търговска цел – концесионен и разрешителен, в зависимост от целите на водоползването.

Разрешителен режим е предвиден, когато целта на водоползването е за: лечение и профилактика, промишлени цели, отдих, хидроенергетика и др. По отношение издаването на разрешително за водовземане на минерална вода компетентен орган е директора на басейновата дирекция, по арг. от чл.52, ал.1, т.4 от ЗВ, както и кмета на общината, съгласно чл.52, ал.1, т.3 от ЗВ, след решение на общинския съвет: за водовземане от минерални води - публична общинска собственост, както и от находища на минерални води - изключителна държавна собственост, които са предоставени безвъзмездно за управление и ползване от общините; за ползване на водни обекти - публична общинска собственост, с изключение на разрешителните по чл. 46, ал. 1, т. 3 от ЗВ.

Максималният срок, за който се издава разрешителното за водовземане от находища на минерални води е до 20 години, на основание чл.57, ал.1, т.3 от ЗВ. В общия случай този срок обаче се определя от срока, за който има утвърдени експлоатационни ресурси на конкретното находище.

В изрично определени в чл.47, ал.2 от ЗВ случаи е предвидено предоставянето на концесия за добив на минерални води - когато водовземаването е предназначено за:

1. бутилиране на натурална минерална вода и/или газирани и други напитки, в състава на които се включва минерална вода;
2. извличане на ценни вещества;
3. други цели, когато по реда на чл.47б при извършване на хидрогеоложки проучвания попълно е разкрита минерална вода.

По отношение процедурите по предоставяне на концесии за добив на минерална вода от находища, изключителна държавна собственост, компетентен орган е Министерски съвет на Република България, който приема решението за откриване на процедурата и за избор на концесионер.

За концесиите за добив на минерална вода – публична общинска собственост, Концедент е Общинският съвет.

Концесия за добив на минерални води - изключителна държавна собственост и публична общинска собственост, се предоставя чрез провеждане на открита процедура при условията и по реда на Закона за концесиите.

Срокът на концесията, независимо от собствеността върху концесионния обект, съгласно българското законодателство, е до 35 години.

Паралелът на двата режима на ползване на минерални води в България е важен за настоящото проучване, тъй като той има за цел да изясни връзката между тях, сходствата по отношение на двете процедури, законовите изисквания по отношение на ползвателите, независимо дали са титуляри на разрешително или са концесионери.

От правна гледна точка, анализът на двете правни фигури налага извода, че разрешителният режим представлява по-опростена, по-икономична и кратка административна процедура, докато концесията, поради по-голямата продължителност, като срок и трайност на отношенията между концедент и концесионер, е по-тромава и сложна, като стъпки, органи и правни последици. В двата случая обаче, основните задължения на лицето, което ползва един публичен ресурс (каквото са минералните води) са: да заплаща определена такса за ползването, да ползва с определена цел и да не претстъпва правата си на трети лица, тъй като това е правомощие единствено на собственика на този ресурс – държавата (за води – държавна собственост) или общината – за води, публична общинска собственост, или за води, изключителна държавна собственост, предоставени за управление и ползване на общината, на чиято територия се намират, при определени в закона условия. Тази уредба на българския закон следва законодателната рамка на двата режима (концесионен и разрешителен) в почти всички европейски законодателства.

II. ЗАДЪЛЖЕНИЯ, СВЪРЗАНИ С ПРЕДОСТАВЕНИТЕ ЗА ПОЛЗВАНЕ И УПРАВЛЕНИЕ НАХОДИЩА. ПОСЛЕДИЦИ ПРИ НЕИЗПЪЛНЕНИЕ

2.1. Задължения, свързани с предоставените за ползване и управление находища. Последници при неизпълнение

С влизането в сила на §133 от ПЗР към ЗИД на ЗВ, считано от 01.01.2011 г., беше установена правна възможност Министерът на околната среда и водите да предостави безвъзмездно, за управление и ползване на съответните общини, за срок от 25 години, минералните води от находищата по Приложение № 2 към чл. 14, т. 2 от ЗВ, от които не са осъществени: 1. концесии за добив на минерална вода и не са подадени молби за предоставяне на концесии за минерални води; 2. разрешителни за водоземане за питейно-битово водоснабдяване на повече от една община; 3. разрешителни за ползване на повече от 51 на сто от утвърдените експлоатационни ресурси на находището.

С Решения №№30-37 от 25.02.2011 г., Министерът на околната среда и водите предостави за безвъзмездно ползване и управление, за срок от 25 години, на Столична община следните находища на минерална вода – изключителна държавна собственост:

- 1) находище „София-Център”,
- 2) находище „София-Баталова воденица”,
- 3) находище „София-Лозенец”,
- 4) находище „София-Овча купел”,
- 5) находище „София-Надежда”,
- 6) находище „София-Свобода”,
- 7) находище „София-Панчарево” и
- 8) находище „София-Железница”.

Предоставянето право на ползване и управление на минералните води от описаните находища, по реда на §133 от ПЗР към ЗИД на ЗВ е свързано с осъществяване на широк кръг административни правомощия, установени от законодателя, които имат за цел да гарантират правилното и законосъобразно използване на минералните води, съобразено с изискванията на специалното законодателство в областта на водите.

Основните задължения, свързани със стопанисването на водите са установени за Кмета на общината, който действа въз основа на решения на Общинския съвет, които определят основната правна рамка на осъществяване на водоползванията.

1. Правомощия на Общинския съвет:

След предоставяне правото на ползване и управление, Общинският съвет следва да определи с решение:

а) условия за осъществяване на общо водоземане на минерална вода от предоставеното за ползване находище, по реда на чл.41 от ЗВ - за пиене и

водоналиване от населението, ако е установено, чрез необходимия лабораторен анализ, че минералната вода е със състав и качества, подходящи за използването ѝ с такава цел;

б) дали подадените искания за издаване на разрешително за ползване на минерална вода съответстват на политиката и плана за развитие на Общината;

в) за всеки конкретен случай на заявен инвестиционен интерес - дали да бъде издадено разрешително за водовземане, или да бъде предоставена концесия за добив на минерална вода, по смисъла на Закона за концесиите и във връзка със Закона за водите (§133, ал.7, б."б" от ПЗР на ЗВ);

г) по отношение на общата политика на Общината от гледна точка осигуряване на приходи за общинския бюджет - дали минералните води от находищата, предоставени за ползване да бъдат предоставяни за ползване безвъзмездно, или след заплащане на такса, определена с Тарифа, която следва да бъде приета от Общинския съвет;

В ЗВ изрично е предвиден механизъм, по който ще бъдат разпределяни събираните такси за водовземане, в зависимост от това дали те се събират по вече издадени разрешителни или по разрешителни, които ще бъдат издадени от Общината, като ползвател на минералната вода по смисъла на §133 от ПЗР към ЗИД на ЗВ:

1). За находищата на минерална вода, за които са предоставени права за водовземане с разрешително, издадено от Министъра на околната среда и водите, таксите за водовземане се определят съгласно *Тарифа за таксите за водовземане, за ползване на воден обект и за замърсяване, Обн., ДВ, бр. 50 от 1.07.2011 г., в сила от 1.01.2012 г., изм., бр. 3 от 10.01.2012 г., в сила от 1.01.2012 г.* и се превеждат по сметката на съответната Басейнова дирекция.

2). За находищата на минерална вода, за които са предоставени права за водовземане с разрешително, издадено от Кмета на съответната община, таксите за водовземане се определят съгласно Тарифата за събиране на такси за водоползване, която следва да се приеме от Общинския съвет и се превеждат по сметката на Общината, публикувана на интернет страницата ѝ.

Изрично е предвидено изискване, че когато се ползва минерална вода от едно находище и за едни и същи цели, предвидените такси за водовземане в Тарифата за събиране на такси за водоползване, приета от Общинския съвет, не могат да бъдат по-ниски от таксите по Тарифа за таксите за водовземане, за ползване на воден обект и за замърсяване, Обн., ДВ, бр. 50 от 1.07.2011 г., в сила от 1.01.2012 г., изм., бр. 3 от 10.01.2012 г., в сила от 1.01.2012 г. (§133, ал.10 от ПЗР на ЗВ).

След предоставяне право на ползване и управление на минералните води от министъра на околната среда и водите, основните задължения, свързани с тяхното стопанисване за срок от 25 години са установени в тежест на кмета на Общината.

2. Правомощия на Кмета на общината

Съгласно §133, ал.7, т.2 от ПЗР към ЗИД на ЗВ, Кметът на общината:

а) стопанисва и поддържа в изправност съоръженията в съответствие с изискванията на Наредба №1 от 10.10.2007 г. за проучване, ползване и опазване на подземните води;

б) осигурява ползването на минералната вода, без да нарушава обществените интереси и в интерес на населението;

в) издава разрешителните за водовземане по чл. 52, ал. 1, т. 3 от ЗВ;

г) изпраща копия на издадените разрешителни в Министерството на околната среда и водите и ги публикува на интернет страницата на съответната община;

д) ежегодно, до 31 март, представя на Министъра на околната среда и водите отчет за ползването на минералните води, включващ:

- баланс на ресурсите на находището;
- баланс по водоземни съоръжения, посочващ утвърдения технически възможен дебит на всяко съоръжение, предоставения за ползване дебит от всяко съоръжение и свободния дебит от всяко съоръжение, както и
- списък на водоползвателите с данни за фактически използваните през годината обеми минерална вода.

При осъществяване правото на стопанисване, Столична община има право да ползва безвъзмедно наличната в Министерството на околната среда и водите информация за находищата, предоставени за безвъзмедно ползване и управление.

Осъществяването на правомощията, свързани с ползването изисква отлично познаване на специалното законодателство в областта на подземните води, за да се гарантира тяхната правилна и законосъобразна експлоатация.

2.1. Задължения на Кмета на Столична община по отношение находищата на минерална вода, предоставени за ползване и управление

С предоставянето за ползване и управление на находищата на Столична община, за общината са установени редица задължения, включително:

- ✓ управление на предоставената минерална вода в съответствие с изискванията на ЗВ и Плана за управление на речните басейни в Дунавския район;
- ✓ стопанисване на предоставената минерална вода в съответствие с изискванията на ЗВ и Наредба №1/2007 г.;
- ✓ допроучване на находищата за характеризирането им, за определяне на експлоатационните ресурси, за издаване на балнеологична оценка за качеството на минералните води и за определяне на зона за защита на находищата и СОЗ около водоизточниците, ако се предвижда ползване за питейни цели, лечение, профилактика, хигиенни цели, спорт или отдих;
- ✓ поддържане на актуален регистър на съоръженията за минерални води от находищата по утвърдена за това форма и обявяване на интернет страницата на общината при всяко изменение или допълнение;
- ✓ поддържане на водоземните съоръжения, оборудването им за мониторинг и надземното им оборудване в добро техническо състояние;

В Решенията на министъра на околната среда и водите за предоставяне на минерална вода от находищата, предоставени за ползване и управлението на Столична община е предвидено, че осъществяване ползването на минералната вода, включително чрез издаване на разрешителни за водоземане се предоставят от кмета на общината само, ако:

- ✓ определени, изграждане и експлоатирание на зона за защита на находищата и санитарно-охранителната зона на водоземните съоръжения;
 - ✓ задължение за поставяне и поддържане на трайна маркировка за идентификация на водоземните съоръжения съгласно актовете за изключителна държавна собственост на минералната вода;
 - ✓ провеждане на мониторинг на количеството и качеството на минералната вода и др.;
- За ползването на минералната вода от находищата, Кметът на общината има задължението да:
- ✓ осигурява ползването на минералната вода, без да нарушава обществените интереси и в интерес на населението;
 - ✓ да обявява: състава и свойствата на минералната вода, съгласно издадена от министъра на здравеопазването балнеологична оценка и съгласуването с министъра на здравеопазването - чрез поставяне на табели на определените места за общо водоземане; разрешителните заварени индивидуални права за водоземане, предоставените от кмета права, както и правата за водоземане, които предстои да се предоставят - чрез ретикуляр, обявен на интернет страницата на общината;
 - ✓ да издава разрешителни за водоземане от минерална вода при условията и по реда на Закона за водите и Наредба № 1 от 2007 г. за проучване, ползване и опазване на подземните води; в рамките на утвърдените експлоатационни ресурси на находището и технически възможните дебита на съоръженията; след съгласуване с директора на Басейнова дирекция на Дунавски район с център Левен по отношение на параметрите на водоземането. На основание чл.52 ал.3 от Закона за водите, съгласуването се извършва преди подготовката на съобщението за откриване на процедура за издаване на разрешителното.
 - ✓ Да изпраща копия на издадените разрешителни за водоземане в Министерството на околната среда и водите и в Басейнова дирекция на Дунавски район с център Левен и ги публикува на интернет страницата на общината.
 - ✓ ежегодно до 31 март представя на министъра на околната среда и водите отчет за ползването и баланс на минералната вода по специално утвърдена форма и др.;

- ✓ има утвърдени от министъра на околната среда и водите експлоатационни ресурси за находището на минерална вода и технически възможните дебити на водоземните съоръжения;
- ✓ има утвърдена със заповед на министъра на околната среда и водите зона за защита на находищата и изградени санитарно-охранителни зони около водоземните съоръжения.

Правни възможности за ползване и управление на минералната вода от находищата, предоставени за стопанисване на общината

След безвъзмездно предоставяне от Министъра на околната среда и водите на правото на стопанисване и управление на минералните води от находища „София-Център“, находище „София-Баталова воденица“, находище „София-Лозенец“, находище „София-Овча купел“, находище „София-Надежда“, находище „София-Свобода“, находище „София-Панчарево“ и находище „София-Железница“ за общината е налице необходимост от предприемане на действия по осигуряване на условия за ползване на свободния експлоатационен ресурс под предвидените в Закона за водите форми, а именно:

1. **общо водоземане** на минерална вода за пиене и водоналиване от населението, по реда на чл. 41 от ЗВ - когато минералната вода е със състав и качества, подходящи за използването ѝ с такава цел;
2. издаване на **разрешително за водоземане** от минералното находище;
3. предоставена **концесия за добив** на минерална вода.

А). Условия и ред за общо водоземане

Съгласно ЗВ, общото водоземане и ползване на водните обекти е правото на гражданите да ползват водите и/или водните обекти - публична държавна или общинска собственост, за лични нужди, отпих и водни спортове, водопой на животни и къпане. Условията и редът за използване на водите и водните обекти се определят за публична държавна собственост от областния управител, а за публична общинска собственост - от общинския съвет, в съответствие с издадените разрешителни за водоземане и ползване на водните обекти и по начина, който гарантира опазването на живота и здравето на населението и на околната среда.

В посочените случаи Кметът на общината е длъжен да обяви:

1. водните обекти, предоставени за общо водоземане и ползване с определяне на местата за тази цел;
2. изискванията, условията или забраната за определен вид общо водоземане или ползване;
3. разрешените заварени индивидуални права на използване, както и правата на използване, които предстои да се предоставят;

4. обхвата и предназначението на принадлежащите земи към водните обекти с оглед осъществяване на определени видове общо водовземане или ползване, съответно ограничение или забрани на други видове използване, както и изисквания към обекти и дейности, съвместими с общото водовземане и ползване;

5. местата за преминаване през имоти - частна собственост, в случаите, когато за общото водовземане и/или ползване достъпът до водния обект се осъществява през такива имоти след предварително съгласуване със собственика на имота; при липса на съгласие се прилагат разпоредбите на Закона за устройство на територията.

Законът предвижда и определен ред за обявяването, като за случаите по т. 1, 2 и 5 изисква задължително поставянето на табели на определените места, а по т.3 и 4 - чрез поддържане на публичен регистър.

Б). Разрешителен режим

Съгласно ЗВ за ползване на минерални води се издава разрешително за водовземане. За издаване на разрешителните за водовземане се заплащат такси, определени с тарифа от Министерския съвет или с Тарифа, приета от Общинския съвет, по реда на §133, ал.7, т.1, б. "в" от ПЗР на ЗВ.

Разрешително за водовземане от минерални води изключителна държавна собственост, които са предоставени за управление и ползване на общини се издава само на юридически лица и на еднолични търговци.

При разрешаване на водовземанията компетентният орган следва да спазва следният ред на удовлетворяване на исканията:

1. за питейно-битови цели;
2. лечение и профилактика - само за минерални води;
4. други цели.

Приоритетите се прилагат при спазване на изискванията за опазване на околната среда.

Разрешително за водовземане от подземни води и разрешително за ползване на подземен воден обект се издават за водовземане или за ползване на подземен воден обект чрез нови съоръжения или чрез съществуващи съоръжения.

❖ Компетентни органи

Съгласно чл.52, ал.1, т.3 от ЗВ, Кметът на общината, издава разрешително за водовземане, след решение на Общинския съвет, в следните случаи:

а) за водовземане от води, включително от язовири и микроязовири и минерални води - публична общинска собственост, както и от находища на минерални води - изключителна държавна собственост, които са предоставени безвъзмездно за управление и ползване от общините;

б) за ползване на водни обекти - публична общинска собственост, с изключение на разрешителните по чл. 46, ал. 1, т. 3 от ЗВ;

Директора на басейновата дирекция - във всички останали случаи на водовземане и на ползване на водни обекти.

Разрешително за водоземане от находищата на минерални води - изключителна държавна собственост, предоставени безвъзмездно за управление и ползване от общините, се издава от кмета на общината след съгласуване с Директора на съответната Басейнова дирекция по отношение на параметрите на водоземането. Съгласуването се извършва преди подготовката на съобщението за откриване на процедурата за издаване на разрешителното.

Копие от разрешителните се изпраща на директора на съответната басейнова дирекция.

При издаване на разрешително Кметът следва да отчита:

1. наличните водни ресурси;
2. потребностите на кандидата за водоползвател, съответно ползвател на воден обект;
3. състоянието на водното тяло, целите за опазване на околната среда, определени за съответното водно тяло, и мерките за постигане на тези цели, определени в плановете за управление на речните басейни;
4. придобитите права.

❖ *Задължително съдържание на разрешителното за водоземане*

Съдържанието на Разрешителното за водоземане е установено в чл.56 от ЗВ.

Разрешителното задължително следва да съдържа:

1. наименование на органа, който го издава;
2. номер и дата на издаване на акта;
3. правни и фактически основания за издаване на акта;
4. трите имена и постоянен адрес на титуляря на разрешителното - за физическите лица, съответно фирма и седалище - за юридическите лица и за едноличните търговци, регистрирани по Търговския закон;
5. единен граждански номер за физическите лица или единен идентификационен код за юридическите лица и едноличните търговци;
6. цел на използването;
7. воден обект и водно тяло - предмет на използването;
8. места на използването, потребление и заустване, включително надморска височина и координати на съоръженията или площта за използване;
9. местност, административно-териториална и териториална единица, код по единния класификатор на административно-териториалните и териториалните единици - за всяко място на използване;
10. параметри на разрешеното използване;
11. съоръжения за използване на водите, технически параметри и оборудване на съоръженията;
12. срок на действие на разрешителното;
13. задължение за заплащане на такса и индивидуални показатели за определяне на таксата за предоставеното право на използване на водите;

14. задължения за провеждане на собствен мониторинг и специфични изисквания към местата за мониторинг и програмата за мониторинг;

15. условия, при които се предоставя правото за използването на водите;

16. контролиращ орган.

Разрешителното за водовземане съдържа и:

1. разпределение на разрешените обеми;

2. минимално допустимия отток в реката - при водовземане от повърхностни води;

3. максимално допустимото експлоатационно понижение - при водовземане от подземни води;

4. начален срок за упражняване на правото на водовземане;

❖ *Срок на разрешителното*

Законодателят изрично е предвидил сроковете на действие на отделните разрешителни, в зависимост от целта на водоползването.

Съгласно чл.57, ал.1 от ЗВ, разрешителното се издава за срок:

1. до 35 години - за завиряване на и за водовземане от комплексни язовири за хидроенергийни и хидромелиоративни цели;

2. до 25 години - за водовземане с цел питейно-битово водоснабдяване;

3. до 20 години - в останалите случаи.

❖ *Откриване на процедура за издаване на разрешително*

За откриване на процедура за издаване на разрешително кандидатите подават **Заявление по образец**, одобрен от Министъра на околната среда и водите.

Към заявлението се прилагат:

1. заверен документ за платена такса за издаване на разрешителното;

2. актуална скица или карта за имотите, в които ще се извършва дейността, заверена от съответния компетентен орган;

3. документ, удостоверяващ съгласието на собственика на съоръженията, или договор със собственика на съоръженията за предоставяне на услугата "водоподаване", когато водовземаването или ползването на водния обект е свързано с ползването на съществуващи съоръжения;

4. декларация за обстоятелствата по чл.71, ал.2 от Закона за опазване на околната среда.

Когато искането е за издаване на разрешително за водовземане от минерални води, към заявлението се прилагат и:

1. документ за собственост или учредено право на ползване върху недвижимия имот, където се осъществява дейността за ползване на минералната вода;

2. проект за присъединяване на отклонението за захранване на водоснабдявания обект към довеждащата система и за измерване на ползваните

водни обеми и обосновка на заявеното водно количество съгласно нормите за водопотребление.

❖ *Изменение и продължаване на разрешителното*

Изменение на разрешителното може да се извършва:

1. служебно от Кмета на общината, в следните случаи:

1.1. когато в състоянието на водоизточника са настъпили такива изменения, които правят невъзможно осъществяването на разрешената дейност.

1.2. когато независимо от спазване на условията на разрешителното възникнат противоречия с обществените интереси.

1.3. когато до започване на процедурата за изменение на разрешителното компетентния орган предписва условия и/или ограничения по отношение на водовземането и определя срокове за изпълнение на мероприятията, които отговарят на следните изисквания: съразмерност на наложените ограничения и на очакваните ползи; най-малка намеса в съществуващи права; В този случай ограниченията се налагат, като се посочи тяхната последователност в съответствие с променящите се водностопански отношения.;

2. по молба на лицето, в полза на което е предоставено, като в този случай компетентният орган проверява и изпълнението на условията на издаденото разрешително.

Изменение в издадено разрешително се допуска, когато в състоянието на водоизточника са настъпили такива изменения, които правят невъзможно осъществяването на разрешената дейност. Допустимо е компетентният орган да измени издаденото разрешително и в случай, когато независимо от спазване на условията на разрешителното възникнат противоречия с обществените интереси.

До започване на процедурата за изменение на разрешителното органът предписва условия и/или ограничения по отношение на водовземането и определя срокове за изпълнение на мероприятията.

Предписаните условия или ограничения трябва да отговарят на следните изисквания:

1. съразмерност на наложените ограничения и на очакваните ползи;

2. най-малка намеса в съществуващи права;

3. ограниченията да се налагат, като се посочи тяхната последователност в съответствие с променящите се водностопански отношения.

В едномесечен срок от обявяването органът може да измени издаденото разрешително или да откаже изменение на разрешителното. Когато трябва да се поиска съгласуване или мнение на друг орган или е необходимо да се реши въпрос от неговата компетентност, срокът спира да тече до неговото решаване.

До издаването на решение за изменение или за отказ за изменение на разрешителното органът разглежда възраженията на лицето, в полза на което е издадено, исканията и възраженията в резултат на обявяването по чл. 75, представени в писмен вид.

Решението за изменение или за отказ за изменение на разрешителното може да се обжалва по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

Молба за **продължаване срока на действие на разрешително** се подава пред органа, който го е издал – Кмета на общината, не по-късно от 3 месеца преди изтичането му.

Компетентният орган продължава срока на действие на разрешителното, когато:

1. молбата е подадена в предвидени в закона срок;
2. не се нарушават нормативни разпоредби, планови предвиждания или обществени интереси, и
3. са изпълнени условията на издаденото разрешително.

Посочените изисквания се прилагат и когато се иска едновременно изменение и продължаване срока на действие на разрешително.

Изменение и продължаване на срока на действие или издаване на разрешително се извършват след плащане на дължимите такси и/или дължимите глоби или санкции, наложени по реда на ЗВ.

❖ *Прекратяване на действието на разрешителното*

Действието на издаденото разрешително се прекратява при изтичането на срока му или по решение на компетентния орган при:

1. прекратяване на правото на водоползвателя на собственост или ползване върху недвижимия имот, където се осъществява дейността или се намира водоземното съоръжение, както и при изрично заявен отказ от право на използване на съответния воден обект;
2. смърт на физическото лице, съответно прекратяване на юридическото лице или заличаване на едноличния търговец;
3. естествено или изкуствено изчезване на водния обект;
4. настъпили трайни изменения на техническите параметри на водоземното съоръжение, правещи невъзможно използването му;

В случаите по т.1 и т.2 лицата, придобили правата на собственост или ползване на недвижимия имот, съответно правопримниците на лицата по т.2, в срок до 3 месеца уведомяват писмено компетентния орган дали желаят да се ползват от правата по издаденото разрешително.

Ако молителите отговарят на условията за издаване на разрешителното и е спазен законоустановения срок, компетентният орган, в 20-дневен срок, прекратява разрешителното и преиздава разрешително на тяхно име. Ако молителите не отговарят на условията за издаване на разрешителното, органът отказва преиздаване на разрешителното на тяхно име. Когато лицата са се възползвали от правото за използване на водите в срока до получаване на решението, те заплащат дължимите за това такси по реда на ЗВ.

При неспазване на определения за уведомяване на органа 3-месечен срок, разрешителното се смята за прекратено от датата на възникване на обстоятелствата по т.1-т.5 и се издава ново разрешително, по общия ред.

Лицата, посочени в т.2, които се възползват от правото за използване на водите преди издаване на разрешителното по общия ред:

1. са в нарушение на чл. 44 или 46;
2. дължат такса за реализираното използване на водите.

Прекратяване действието на разрешителното при изрично заявен отказ от титуляря на разрешителното се извършва след плащане на дължимите такси по ЗВ.

❖ *Отнемане на разрешителното*

Кметът на общината може да постанови отнемане на разрешителното за водовземане или ползване на водния обект при наличието на поне едно от следните условия:

1. неизползване на изградена водностопанска система за срок една година;
2. осъществяване на водовземане и/или ползване извън целите, посочени в разрешителното;
3. нарушаване условията на разрешителното;
4. неупражняване на права, предоставени с разрешителното, в определения в него срок;
5. неупражняване на права в определените в разрешителното параметри на използването;

Отнемането може да се отнася до част от водовземането и/или ползването, в който случай Кметът определя тази част.

В случай на отнемане или прекратяване на разрешителното Кметът на общината може да определи срок на титуляря на разрешителното да отстрани съоръженията си и да възстанови състоянието на водния обект. В срок 7 дни решението се изпраща на съответния областен управител. След изтичане на определения за отстраняване на съоръженията срок, областният управител може да нареди извършването на предписаните действия за сметка на водоползвателя.

Ако запазването на съоръженията за водовземане и за ползване на воден обект е в обществен интерес, Кметът на общината има право да направи мотивирано искане за отчуждаване на имота по реда на Закона за държавната собственост.

В случай на прекратяване на правото на водовземане и/или ползване съответните сервитутни права се прекратяват.

Решението на Кмета на общината за отнемане на правото на водовземане и/или ползване подлежи на обжалване по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

❖ *Последици от неизпълнението на условията по разрешителното за водовземане*

Освен отнемане на разрешителното поради неизпълнение, титулярът на разрешителното носи административно-наказателна отговорност по чл.200 от ЗВ и подлежи на санкция в предвидените в закона размери.

При допускане на нарушения от страна на водоползвател, е предвидено прилагане на принудителните административни мерки от министъра на околната среда и водите, които в конкретния случай се свеждат до прекратяване на водовземането и/или ползването на водните обекти. Прилагането на принудителните административни мерки се извършва от оправомощени от министъра на околната среда и водите длъжностни лица чрез пломбиране на съоръженията за водовземане.

Законът за водите предвижда наказание „глоба“, съответно имуществена санкция, освен ако не подлежи на по-тежко наказание, за физическото или юридическото лице, което:

- ✓ ползва води без необходимото за това основание или в отклонение на предвидените условия в разрешителното или договора;
- ✓ ползва водни обекти, водностопански съоръжения и системи или изгражда такива без необходимото за това основание или в отклонение от предвидените условия в разрешителното;
- ✓ наруши правилата за деклариране, отчитане и контролиране при осъществяване на водовземането;
- ✓ не осигури достъп на контролните органи за извършване на измервания и анализи;
- ✓ унищожи или подправи данни и информация;
- ✓ пречи на контролните органи да изпълняват задълженията си по този закон;
- ✓ надвиши разрешените водни количества и други.

❖ *Ограничаване на правата, произтичащи от разрешителното*

Правата на водовземане, произтичащи от разрешителното, могат да бъдат допълнително ограничени след издаването на разрешителното. Ограничаването се допуска за опазване на живота и здравето на населението, отбраната и сигурността на страната и културно-историческото наследство. Ограничаването на водовземането се извършва с решение на органа, издал разрешителното. Решението изменя лимити за водовземане за определен период от време. Срокът за ограничаването не може да надвишава времетраенето на причините, налагащи ограничаването.

При определянето на лимитите се отчита състоянието на водния обект, приоритетът на питейно-битовото водоснабдяване, заявените потребности от води и условията в съответните разрешителни.

При възникване на обстоятелства, които застрашават живота и здравето на населението в отделни райони на страната, Министерският съвет може да

определи ограничения за използване на водите, засягащи всички водоползватели в района, както и техните абонати, ако има такива.

В случаите по този раздел засегнатите водоползватели и техните абонати не могат да търсят отговорност от държавата за причинените вреди.

В). Концесия за добив

Възможността на предоставяне право на ползване на минералната вода от находището чрез концесия за добив произтича от изричната разпоредба на §133, ал.7, т.1, б."б" от ПЗР към ЗИД на ЗВ, който предвижда, че общинският съвет определя с решение дали да бъде издадено разрешително за водовземане или да бъде предоставена концесия за добив.

Концесия за добив на минерални води се предоставя чрез провеждане на открит процедура при условията и по реда на Закона за концесиите.

Законът за водите предвижда Концесия за добив на минерални води да се предоставя, когато водовземането е предназначено за:

1. бутилиране на натурална минерална вода и/или газирани и други напитки, в състава на които се включва минерална вода;
2. извличане на ценни вещества;
3. други цели, когато по реда на чл. 47б при извършване на хидрогеоложки проучвания попълно е разкрита минерална вода.

Концесия за добив на минерални води се предоставя при отчитане потребностите на лечебните заведения за болнична помощ и на общото водовземане за пиене и водоналиване.

В предмета на концесията се включват водовземното съоръжение и вътрешния пояс на санитарно-охранителната му зона.

При провеждане на процедурата по предоставяне на концесия и оценяване на офертите на кандидатите за концесионери най-голяма относителна тежест имат критериите, както следва:

1. размер на концесионното плащане;
2. срок на концесията;
3. размер на предоставената гаранция;
4. срока за пълното усвояване на предоставения ресурс.

В решението за откриване на процедура за предоставяне на концесия за добив на минерална вода, както и в концесионния договор се определят:

1. размерът на годишното концесионно плащане, дължимо на база реално ползваното количество минерална вода, но не по-малко от 80 на сто от предоставения ресурс;
2. механизмът за ежегодно актуализиране на концесионното плащане;
3. условията и графикът за поэтапното усвояване на предоставения ресурс, срокът за което не може да бъде по-дълъг от 5 години от датата на влизане в сила на концесионния договор;

4. задълженията на концесионера за изграждане и поддържане със свои средства на инфраструктура и съоръжения за обществено ползване на свободните ресурси минерална вода, невключени в концесионния договор.

От едно находище на минерална вода се предоставя концесия за добив за бутилиране само на един концесионер, с изключение на находищата, определени като райони по приложение № 2 от ЗВ.

Предоставянето на концесия за добив на минерална вода при условията на §133, ал.7, т.1, б."б" от ПЗР към ЗИД на ЗВ наложи изменение на Закона за концесиите (ЗК), което изрично предвиди възможността община, получила право на ползване и управление върху минерално находище, въпреки че не е титуляр на правото на собственост, да предоставя концесия за добив. Съгласно чл.17, ал.1, т.2 от ЗК (доп. ДВ, бр. 50 от 2011 г., в сила от 1.07.2011 г.), *„...Общинският съвет е Концедент - за обектите, представляващи общинска собственост и за находищата на минералните води - изключителна държавна собственост, които са предоставени безвъзмездно за управление и ползване на общините по реда на § 133 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за водите (ДВ, бр. 61 от 2010 г.)...”*. На основание чл.19, ал.2 (доп. ДВ, бр.50 от 2011 г., в сила от 01.07.2011 г.), подготвителните действия и внасянето на предложение за предоставяне на концесия за обект - общинска собственост и за находище на минерална вода - изключителна държавна собственост, което е предоставено безвъзмездно за управление и ползване на общината по реда на §133 от ПЗР на ЗИД на ЗВ (т.нар. "общинска концесия"), се осъществяват от Кмета на съответната община

III. ПРЕГЛЕД НА ТЕКУЩОТО СЪСТОЯНИЕ НА МИНЕРАЛНИТЕ НАХОДИЩА, ПРЕДОСТАВЕНИ ЗА ПОЛЗВАНЕ И УПРАВЛЕНИЕ НА СТОЛИЧНА ОБЩИНА: ОБЩИ ДАННИ ЗА НАХОДИЩАТА И ВОДОИЗТОЧНИЦИТЕ; УТВЪРДЕНИ ЕКСПЛОАТАЦИОННИ РЕСУРСИ; ПОТЕНЦИАЛ НА МИНЕРАЛНАТА ВОДА ЗА ПОЛЗВАНЕ ОТ ЧАСТНИ СУБЕКТИ (ОБОБЩЕНИ ДАННИ ЗА СВОБОДНИТЕ ВОДНИ КОЛИЧЕСТВА)

3.1. НМВ „София-Център”, гр.София, Столична община, област София град

Находище на минерална вода (НМХ) „София-Център”, гр.София, Столична община, област София-град е изключителна държавна собственост - №83 от Приложение № 2 на Закона за водите. За находището е издаден Акт за изключителна държавна собственост №45/31.03.1997 г., включващ водовземното съоръжение: Каптиран естествен извор и съоръжението за мониторинг – сондаж № 3хг.

Софийският минерален извор се намира в центъра на града, между бул. "Княгиня Мария-Луиза" и улиците "Екзарх Йосиф", "Сердика", "Триадица" и входа на ул. "Пиротска" откъм площад "Бански". Преди каптирането термоминералната вода е излизала на няколко места, главно в обсега на джамията.

Експлоатационният сондаж С-3хг отстои на 217 m източно от Каптажа на минералния извор, непосредствено до кратерното помещение, разположено в карето между улиците "Искър", "Веслец", "Екзарх Йосиф" и "Сердика".

Съгласно Решение №30/4.02.2011 г., на основание § 133, ал.4 от Преходните и заключителните разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за водите, заявление от кмета на Столична община до Министъра на околната среда и водите, вх.№ 08-00-231 от 12.01.2011 г. и Решение № 30 от 27 януари 2011 г. на Столичния общински съвет, Министърът на околната среда и водите предостави за срок 25 години, безвъзмездно, на Столична община, за управление и ползване, находището на минерална вода, изключителна държавна собственост - № 83 от Приложение № 2 на Закона за водите „София-Център”, гр.София, Столична община, област София-град, включително: водовземното съоръжение–Каптиран естествен извор и съоръжението за мониторинг – сондаж № 3хг.

Кметът на Столична община управлява предоставената минерална вода от находище „София-Център” в съответствие с изискванията на Закона за водите и Плана за управление на речните басейни в Дунавския район.

По архивни данни експлоатационните запаси на находището са изчислени от Зл. Кръстев, 1988 г. по формулата за пласт-ивица с две непроницаеми граници при следните входни данни:

- проводимост - $1210 \text{ m}^2/\text{d}$;
- пиезопредаване - $34000 \text{ m}^2/\text{d}$;
- широчина на пласта ивица - 580 m;
- период на експлоатация - 30 години;
- радиус на сондажа - 0.1 m;
- допустимо понижение - 32 m.

Изчислен експлоатационен дебит 22.58 l/s. При изчислението не е взето под внимание хидродинамичното действие на извора.

Въз основа на тези данни с ПРОТОКОЛ-РЕШЕНИЕ №2/08.04.1985 г. са утвърдени: Експлоатационни запаси в категори А - приети 17 l/s с температура 46°C и минерализация 0.309 g/l при безсрочна експлоатация. Експлоатационни запаси в категория В - приети 3 l/s за 30 години.

През 2014 г. по актуални замери от „Аквагруп“ и „Бордо Инженеринг“ ООД по задание на Столична община със Заповед №РД-966/16.12.2014г са утвърдени:

- технически възможен дебит от 12 l/s за КЕИ при ДВН 7,7 m от терена изливане на кота 532,3 m и температура $48,0^\circ\text{C}$;
- технически възможен дебит от 8,0 l/s за Сондаж №3хг при ДВН 10,35 m от кота мерна точка, помпажно до 529,65 m, температура $48,0^\circ\text{C}$;

Геотермалният потенциал на КЕИ е изчислен на $G_{\text{екс}}=1659 \text{ KJ/s}$.

В Заповед №РД-966/16.12.2014 г. е написано, че Сондаж №3хг може да се въведе в експлоатация след задължителни ремонтно-възстановителни дейности на каптажната му камера.

За находище на минерална вода „София-Център”, гр.София, Столична община, област София-град няма утвърдени санитарно охранителни зони (СОЗ) в съответствие с изискванията на Наредба №3 на МОСВ, МЗ и МРРБ от 16.10.2000 за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди (ДВ, бр. 88/2000).

Съгласно публикуваният на сайта на МОСВ регистър на ресурсите на минералните води - изключителна държавна собственост по находища и водоземни съоръжения, към 01.07.2016 г е наличен свободен воден ресурс от 12 l/s от Каптиран естествен извор от НМВ „София-Център”, т.е. целият наличен ресурс е свободен за проектиране и ползване.

За ползване на водите от Каптиран естествен извор от НМВ „София-Център” е подадено заявление за водоземане от "Монтеканал България 3" ЕООД, ЕИК 175066093 със седалище и адрес на управление област София (столица), община Столична, гр. София 1712 район р-н "Младост", ж.к. Младост 3, ул. Филип Аврамов No 17, бл. Търговски център „МТЦ-Кондор” ет. сутерен, представлявано от Милко Миколов Янчев към СПА център в предстоящата за изграждане многофункционална сграда върху УПИ VIII 401.267 за офиси, общественно обслужване и гаражи (стар УПИ VIII-18) от кв.17 по плана на ГГЦ, местност "Зона-Г-14", ул."Екзарх Йосиф" 35, район Оборище, гр.София при следните експлоатационни параметри:

Проектен дебит:

- ✓ До 0,39 l/s - средногодишен дебит за 365 дни;

Разпределение на водното количество:

- ✓ Денонощно водно количество до 33,65 m³ за 365 дни;
- ✓ Годишно водно количество до 12283,47 m³ в категория "други" - "водоползване за профилактика и рекреация, когато минералните води се ползват чрез лечебни и рехабилитационни съоръжения в обект, който не е регистриран по Закона за лечебните заведения".

Инвестиционното намерение е съгласувано с РИОСВ и БД „Дунавски район“, с център Плевен, и от компетентността на Столична община е издаването на разрешително за водоземане.

За качествата на минералната вода от Каптиран естествен извор от НМВ „София-Център” е издадена от МЗ Балнеологична оценка №15/04.08.2014 г.

Водата от Софийският извор се характеризира като хипертермална, ниско минерализирана, карбонатно-сулфатно-натриева, слициева съдържаща флуорид без санитарно химични имикробиологични признаци на замърсяване. Водата има стабилен физико-химичен състав и отговаря на изискванията на Наредба №14 за курортните ресурси, курортните местности и курортите (ДВ,бр.79 от 1987 г, посл.изм.,бр.70 от 2004г).

В балнеолошко отношение водата оказва благоприятно влияние върху заболявания на дегенеративни и възпалителни ставни заболявания, заболявания на периферната нервна система, ортопедични заболявания.

Оказва благоприятно въздействие при стомашно-чревни заболявания, жлъчно-чернодробни заболявания, холангиохепатити, бъбречно-урологични заболявания и метаболитни заболявания.

Минералната вода от Каптиран естествен извор от НМВ „София-Център” може да се ползва за хигиенни и спортно-рекреативни цели след темперирание.

Водите от НМВ „София-Център”, гр.София, Столична община, област София-град са изключително ценен балнеологичен ресурс и могат да бъдат ползвани за общо водовземане и ползване от населението без заплащане, за лечебни и питейни цели, рехабилитация, профилактика, спорт, отдих, хигиенни нужди и отопление в специализирани лечебни (болнични) заведения, регистрирани по Закона за лечебните заведения, както и социални и учебни/ детски заведения, както и за спорт, отдих, хигиенни нужди и водоползване за профилактика чрез лечебни и рехабилитационни съоръжения в обекти, които не са регистрирани по Закона за лечебните заведения.

Ползването им за отопление предвид ниският температурен потенциал би било нерентабилно и е препоръчително при реализиране на каскаден режим като първоначално температурата на свежите минерални води като топлоносител бъде понижена чрез топлообменници до 32-33 °С, след което да се предостави за по-нататъшно ползване за балнеология, СПА, спорт и рекреация.

3.2. НМВ „София-Баталова воденица”, гр.София, Столична община, област София град

Находище на минерална вода „София-Баталова воденица”, гр.София, Столична община, област София-град е изключителна държавна собственост - №74 от Приложение № 2 на Закона за водите. За находището е издаден Акт за изключителна държавна собственост №44/31.03.1997 г., включващ водовземното съоръжение-сондаж № 6хг с описан експлоатационен дебит 6 l/s и температура 44 °С.

Находището е разкрито чрез проучвателно-експлоатационен сондаж С-6хг (с дълбочина 569.70 m), прокаран през 1970 г. Първоначално, сондажът преминава през неогенски материали (Кръстев и Петров, 1970), след което на дълбочина 338 m разкрива горнокредни андезити. Минералните води са привързани към силно напукани андезити в интервала от 433 m до дъното на сондажа. Като горен водоупор на термоводоносната зона се явяват глинестите пластове на Лозенецката свита. Статичното водно ниво в С-6хг се установява на дълбочина 19, 08 m под терена (при нетемпиран сондаж). При проведеното тристъпално опитно водочерпене с ерлифт е получен максимален дебит $Q = 11.67$ l/s при понижение 6.79 m и температура на водата 44 °С. През 1972-73, с оглед водочерпене от сондажа с потопяема помпа, същият е проширен и обсаден с тръба 299 до дълбочина 102.70 m. Върху устието му е изградена вкопана бетонова шахта.

Сондажът никога не е бил включван в експлоатация.

Находището е разкрито с още един проучвателно-експлоатационен сондаж – С-7хг, намиращ се на разстояние 180 m източно от С-6хг, който се е оказал непродуктивен.

Находището няма утвърдени експлоатационни ресурси съгласно действащата нормативна уредба в България.

Минералната вода от С-6хг е $\text{HCO}_3\text{-SO}_4\text{-Na}$ по състав, с обща минерализация 0,27 g/l, флуор 1,8 mg/l и метасилициева киселина – 55 mg/l.

Съгласно Решение №35/4.02.2011 г., на основание § 133, ал.4 от Преходните и заключителните разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за водите, заявление от кмета на Столична община до Министъра на околната среда и водите, вх.№ 08-00-231 от 12.01.2011 г. и Решение № 30 от 27 януари 2011 г. на Столичния общински съвет, Министърът на околната среда и водите предостави за срок 25 години, безвъзмездно, на Столична община, за управление и ползване, находището на минерална вода, изключителна държавна собственост - № 74 от Приложение № 2 на Закона за водите „София-Баталова водоница”, гр.София, Столична община, област София-град, включително: водоземното съоръжение– сондаж № 6 хг.

Във връзка с изпълнение на задълженията на кмета на Столична община разписани с Решение №35/4.02.2011 г е възложен и изготвен проект за обследване състоянието на водоземните съоръжения от находището, които показват компрометирана обсадна колона на сондаж 8 хг (или 7хг?). Към момента е реализиран проект за обект “Изграждане на многофункционален спортен комплекс на територията на “Спортна София - 2000” ЕАД - въведен в експлоатация с ДПК – на втори етап.

Водоснабдяването с минерална вода на бъдещия аквапарк - предвиден за строителство на III етап от парк “Възраждане” на ОЕСУТ се предвижда чрез нов минерален водоизточник – който да разкрива находището, поради факта, че след обследване и представяне ХГ- доклад се отчита състоянието на сондаж 6 хг – като незадоволително. По време на обследването заклинва потопямата помпа, с която се извършва актуализирано опитно водочерпене.

Предвид констатираните технически проблеми за сондаж №6хг от НМВ „София-Баталова воденица”, гр.София, Столична община, област София-град няма утвърдени експлоатационни ресурси и същият не може да се ползва на регламентиран режим. За находището няма и утвърдени санитарно охранителни зони (СОЗ) в съответствие с изискванията на Наредба №3 на МОСВ, МЗ и МРРБ от 16.10.2000 за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди (ДВ, бр. 88/2000). Необходимо е предприемането на мерки по дублиране на съоръжението.

3.3. НМВ „София-Лозенец”, гр.София, Столична община, област София град

Находище на минерална вода „София-Лозенец”, гр.София, Столична община, област София-град е изключителна държавна собственост - № 78 от Приложение № 2 на Закона за водите. За находището е издаден Акт за изключителна държавна собственост №50/31.03.1997 г., включващ водоземните съоръжения– сондаж № 34хг с описан експлоатационен дебит 3,00 l/s и температура 35 °С и сондаж № 35хг с описан експлоатационен дебит 15,00 l/s и температура 48 °С.

Находище на минерални води „Лозенец“ е разкрито по сондажен път (Тошев, 1987) и проучено чрез 35 хидрогеоложки и геотермични сондажа, прокарани в периода

1976-1986. Чрез сравняване на пиезометричните нива и температурата на водата в хидрогеоложките формации, преминали от сондажите е установено, че находището включва два обособени етажа – долен етаж в подложката на Софийския грабен и горен етаж – в седиментния пълнеж на грабена. Поради това, е необходимо да се разглеждат като две самостоятелни находища: София – Лозенец (дълбоко) и София – Лозенец (плитко) (Пенчев и Величков, 2012).

Минералните води от находище София - Лозенец (дълбоко) са привързани към кварц-диоритово тяло в горнокредния вулканогенно-седиментационен комплекс, разкрито в 6 от проучвателните сондажи в участъка. Дълбочината на залегане на тялото е различна в отделните сондажи и варира от 224 до 776 m от терена. Като горен водоупор на термоводоносната зона се явяват глинестите пластове в долнището на Лозенската свита.

За експлоатация на минералните води от находището е подготвен сондаж С-35хг, който разкрива кварц-диоритите на дълбочина 255 m и пресича термоводоносната зона в интервала 360 – 524 m. Конструкцията на сондажа позволява използването на потопяема помпа: от 0,0 до 78,8 m – обсадна колона 299; от 64 до 266,4 m – експлоатационна колона 127; от 266,4 до 543,3 m – открит ствол 112.

Съгласно Решение №36/4.02.2011 г., на основание § 133, ал.4 от Преходните и заключителните разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за водите, заявление от кмета на Столична община до Министъра на околната среда и водите, вх.№ 08-00-231 от 12.01.2011 г. и Решение № 30 от 27 януари 2011 г. на Столичния общински съвет, Министърът на околната среда и водите предостави за срок 25 години, безвъзмездно, на Столична община, за управление и ползване, находището на минерална вода, изключителна държавна собственост - № 78 от Приложение № 2 на Закона за водите „София-Лозенец”, гр.София, Столична община, област София-град, включително: водоземните съоръжения– сондаж № 34хг и сондаж №35 хг.

Във връзка с изпълнение на задълженията на кмета на Столична община разписани с Решение №36/4.02.2011 г. е възложен и изготвен проект за обследване състоянието на водоземните съоръжения от находището, според, които функционално състояние на сондаж 35- хг е определено като незадоволително – компрометирана проходимост на дълбочина 220 m.

Въз основа на извършените проучвания, със Заповед № 84/15.02.2016 г. са утвърдени експлоатационни ресурси за срок до 2024 г на сондаж №34 хг при технически възможен дебит от 2,24 l/s, допустимо понижение от $S_0 = 20,36$ m при помпажна експлоатация с потопяема помпа до допустима кота 511,20 m и температура 38,50 °C. Геотермалният потенциал на сондажа е изчислен на $G_{\text{екс}} = 220,6$ KJ/s. За находището няма издадена балнеологична оценка или сертификат от МЗ.

За находище на минерална вода „София-Лозенец”, гр.София, Столична община, област София-град няма утвърдена санитарно-охранителна зона (СОЗ) в съответствие с изискванията на Наредба №3 на МОСВ, МЗ и МРРБ от 16.10.2000 за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди (ДВ, бр. 88/2000).

По химически състав водата от находище Лозенец (дълбоко) е $\text{HCO}_3\text{-SO}_4\text{-Na}$, с температура 35–48 °С, обща минерализация 0,27 – 0,34 g/l, флуор 0,2 – 2,7 mg/l и метасилициева киселина 33 - 68 mg/l.

Съгласно публикуваният на сайта на МОСВ регистър на ресурсите на минералните води - изключителна държавна собственост по находища и водоземни съоръжения, към 01.07.2016 г е наличен свободен воден ресурс от 2,24 l/s от сондаж №34хг от НМВ „София-Лозенец“, т.е. целият наличен ресурс е свободен за ползване. Към датата на съставяне на настоящият доклад не са заявени инвестиционни намерения за ползване на ресурса от находището.

Водите от НМВ „София-Лозенец“, гр.София, Столична община, област София-град са ценен балнеологичен ресурс и могат да бъдат ползвани за общо водовземане и ползване от населението без заплащане, за лечебни и питейни цели, рехабилитация, профилактика, спорт, отдих, хигиенни нужди и отопление в специализирани лечебни (болнични) заведения, регистрирани по Закона за лечебните заведения, както и социални и учебни/ детски заведения, както и за спорт, отдих, хигиенни нужди и водоползване за профилактика чрез лечебни и рехабилитационни съоръжения в обекти, които не са регистрирани по Закона за лечебните заведения.

Ползването им за отопление предвид ниският температурен потенциал би било нерентабилно.

Находище на минерални води Лозенец (плитко) е разкрито по сондажен път (Тошев, 1987) в периода 1976-1986 г. Минералните води са привързани към пясъците на Лозенецката свита, преминали от всички 35 проучвателни и проучвателно-експлоатационни сондажи в участъка. Находището е от пластов тип, като водоносният хоризонт заляга на дълбочина от 110 до 180 m от терена. Като горен водоупор на хоризонта се явяват глинестите пластовете в горнището на Лозенецката свита. В много от сондажите, подземните води излизат на самоизлив, като пиезометричното ниво е на няколко метра над терена. Самоизливите са от порядъка на няколко l/s при температура на водата 18 – 34 °С.

За добив на минерални води от находището е изграден експлоатационен кладенец Кл-2 с дълбочина 229,40 m.

Филтрите са в интервала 118-200 m, с гравийна засипка от 62 до 229 m дълбочина. Сондажът е с малък диаметър на обсадните тръби (108) и не позволява използването на потопяема помпа.

Статичното водно ниво в Кл-2 се установява на 3,50 m над терена. При направеното опитно водоизливане (26.12.80) с постоянен дебит $Q=3,25$ l/s е получено понижение 1,25 m при температура на водата 34°С. Водоизливането има продължителност 47 часа, без да е достигната стабилизация. След това сондажът е затворен.

В началото на 1995 г. (от 25.01. до 25.03.95 г.), във връзка с водната криза в София, за 60 дни са пуснати чешмите към каптажа на Кл.2 за водоналиване от гражданите. Средният дебит на самоизлив за този период е 2.85 l/s при температура 33 °С и напор 0,98 m над терена. В резултат на водоизливането се е получило спадане на статичното водно ниво с около 0,40 m спрямо първоначалното.

Находището няма утвърдени експлоатационни ресурси съгласно действащата нормативна уредба в България. По химически състав водата от находището (Кл.2) е $\text{HCO}_3\text{-Na-Ca}$, с обща минерализация 0,29 g/l, флуор 0,2 mg/l и метасилициева киселина 30 mg/l.

3.4. НМВ „София-Овча купел”, гр.София, Столична община, област София град

Находище на минерална вода „София-Овча купел”, гр.София, Столична община, област София-град е изключителна държавна собственост под- № 80 от Приложение № 2 на Закона за водите. За находището е издаден Акт за изключителна държавна собственост №59/31.03.1997 г., включващ водоземните съоръжения: сондаж № 1хг с описан експлоатационен дебит 4,50 l/s, минерален водоизточник в м."Тресулите"-Сн-5хг и Мс-1ВКП.

До средата на XIX век в района на Овча купел е съществувал малък топъл извор. След опустошителното земетресение през 1858 г. от земетръсната пукнатина се е появил воден фонтан (Щерев, 1964; Петров и кол., 1970) и се е образувало голямо грифонно езеро. Дебитът на изворната група първоначално е бил голям, но в последствие е намалял до около 3,5 l/s. През 1915 г. е извършено каптиране на извора с бетонова шахта, фундирана в неогенски отложения и експлоатационно ниво на 3.5 m под терена.

В периода 1958-1963 г. в района на находището (Мартинов, 1959) е извършено сондажно-хидрогеоложко проучване. Прокарани са три сондажа в близост до естествения извор. Единствено само сондаж С-1ВКП (с дълбочина 310,0 m) е разкрил вода на самоизлив (с първоначален дебит 8 l/s, температура 32 °С и напор 0.4 m над терена). След неговото каптиране (при експлоатационно ниво 3.0 m под терена), дебитът му постепенно намалява и се стабилизира на 4.5 l/s, при температура на водата 31 °С. Същевременно каптираният извор намалява дебита си до 0.30 l/s и по-късно пресъхва.

В периода 1966-1967 г. и 1970-1971 г. с цел изучаване дълбочинния строеж на находището (Страка, 1969; Кръстев 1988), източно и северно от изворната група са прокарани два проучвателно-експлоатационни сондажа – С-1хг и С-5хг.

Първият от тях – С-1хг (дълбок 901.2 m) разкрива минерална вода със слаб самоизлив. При опитното водочерпене на С-1хг е получен дебит $Q = 30$ l/s при понижение на водното ниво 8,30 m. Сондажът е каптиран през 1968 г с двукамерна суха шахта, като оста на помпите е проектирана на 3.0 m под терена. Вторият сондаж – С-5хг (дълбок 491 m) също разкрива минерална вода с артезиански напор. Статичното водно ниво се установява на 6.07 m над терена. Получен е дебит на самоизлив 12 l/s, при температура на водата 30 °С. Поради доказаното силно влияние върху останалите водоизточници, С-5 хг е затворен, каптиран и оборудван като наблюдателен водопункт.

По химичен състав минералната вода е $\text{SO}_4\text{-HCO}_3\text{-Ca-Na}$, с повишено съдържание на магнезий и обща минерализация от 1,0 до 1,3 g/l. Съдържанието на флуор варира от 1,3 до 4,0 mg/l, на метасилициевата киселина – от 20 до 53 mg/l; на метаборната киселина – до 1,7 mg/l. По-характерни микрокомпоненти във водата са

стронций и литий. Радиоактивността на водата варира от 6 до 20 емана на литър. От природните газове, съдържащи се във водата, преобладава азотът.

Повишено е съдържанието на хелия, а разтвореният въглероден двуокис достига до 57 mg/l. Има слаб мирис на сяроводород.

Съгласно Решение №34/4.02.2011 г., на основание § 133, ал.4 от Преходните и заключителните разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за водите, заявление от кмета на Столична община до Министъра на околната среда и водите, вх.№ 08-00-231 от 12.01.2011 г. и Решение № 30 от 27 януари 2011 г. на Столичния общински съвет, Министърът на околната среда и водите предостави за срок 25 години, безвъзмездно, на Столична община, за управление и ползване, находището на минерална вода, изключителна държавна собственост - № 80 от Приложение № 2 на Закона за водите „София-Овча купел”, гр.София, Столична община, област София-град, включително: водовземните съоръжения– сондаж № 1хг и сондаж МС-1ВКП и съоръжението за мониторинг сондаж №5хг.

Във връзка с изпълнение на задълженията на кмета на Столична община разписани с Решение № 34 / 4.02.2011 г. са извършени хидрогеоложки проучвания, въз основа, на които със Заповед № 311/12.04.2012 г са утвърдени експлоатационни ресурси за срок до 2024 г само на сондаж №1 хг при технически възможен дебит от 4,97 l/s, допустимо понижение от $S_0=+3,50$ m при помпажна експлоатация до допустима кота 583,58 m и температура 31,50 °C. Геотермалният потенциал на сондажа е изчислен на $G_{екс}=344$ KJ/s.

В заповедта е записано, че дебитът на сондаж №МС-1ВКП не е включен в ресурса на находището поради доказаната хидравлична връзка с основният водоизточник сондаж №1хг.

За находище на минерална вода „София-Овча купел”, гр.София, Столична община, област София-град няма утвърдена СОЗ в съответствие с изискванията на Наредба №3 на МОСВ, МЗ и МРРБ от 16.10.2000 за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди (ДВ, бр. 88/2000).

За находище на минерална вода „София-Овча купел”, гр.София, Столична община, област София-град е издадена балнеологична оценка №14/04.08.2014 от МЗ.

Минералната вода от находището е подходяща за питейно-балнолечение по лекарско предписание при спазване на строго определени методики и дозировки, като оказва въздействие върху стомашно-чревният тракт, бъбречно-отделителната система и жлъчно-чернодробните системи.

Водата от находището е подходяща за балнеопрофилактика след темпериране при следните заболявания: дегенеративни и възпалителни (в ремисия) ставни заболявания, заболявания на периферната нервна система, ортопедични заболявания и варикозни промени на долните крайници, хронични неспецифични дерматити, псориазис и др.

За ползването на водите от НМВ „София-Овча купел”, гр.София, Столична община, област София-град от МОСВ е издадено разрешително за водовземане на

НСБФТР ЕАД, Овча купел при средноденоношен дебит от 1,10 l/s като ползваните водни количества към края на 2015 г. са, както следва:

- за балнеолечение -33 380,02 m³ при разрешени 33 630 m³;
- за хигиенни цели -741,80 m³ при разрешени 767 m³;

Съгласно публикуваният на сайта на МОСВ регистър на ресурсите на минералните води - изключителна държавна собственост по находища и водоземни съоръжения, към 01.07.2016 г е наличен свободен воден ресурс от 3,87 l/s от сондаж №1хг от НМВ „София-Овча купел“.

Водите от НМВ „София-Лозенец“, гр.София, Столична община, област София-град са ценен балнеологичен ресурс и могат да бъдат ползвани за лечебни и питейни цели, рехабилитация, профилактика, спорт, отдих, хигиенни нужди и отопление в специализирани лечебни (болнични) заведения, регистрирани по Закона за лечебните заведения, както и социални и учебни/ детски заведения, както и за спорт, отдих, хигиенни нужди и водоползване за профилактика чрез лечебни и рехабилитационни съоръжения в обекти, които не са регистрирани по Закона за лечебните заведения.

Ползването им за отопление предвид ниският температурен потенциал и ценните балнеоложки качества би било нерентабилно.

3.5. НМВ „София-Надежда“, гр.София, Столична община, област София град

Находище на минерална вода „София-Надежда“, гр.София, Столична община, област София-град е изключителна държавна собственост под- № 79 от Приложение № 2 на Закона за водите. За находището е издаден Акт за изключителна държавна собственост №53/31.03.1997 г., включващ водовземните съоръжения– сондаж № 6хг с описан експлоатационен дебит 8,00 l/s и температура 52 °С и минерален водоизточник сондаж №7хг с дебит 4 l/s (дописано на ръка).

Находището е разкрито чрез два проучвателни-експлоатационни хидрогеоложки сондажа – С-6хг и С-7хг (Кръстев, 1990), прокарани в периода 1986-1988 г. По-продуктивен се оказва С-6хг, който е бил оборудван като експлоатационен с каптажно съоръжение на устието.

Минералните води са привързани към горнокредни мергели и пясъчници, разкриващи се на дълбочина 518 m от земната повърхност. Като горен водоупор на термоводоносната зона се явяват глинестите пластове на неогена. Статичното водно ниво в С-6хг се установява на дълбочина 2,28 m под терена. При проведеното опитно водочерпене с потопяема помпа е получен дебит $Q = 6,94$ l/s при понижение 12,34 m и температура на водата 53-54 °С.

Минералната вода от С-6хг е $\text{HCO}_3\text{-SO}_4\text{-Na}$ по състав, с обща минерализация 1,64 g/l, флуор 2 mg/l и метасилициева киселина – 44 mg/l.

Съгласно Решение №31/4.02.2011 г., на основание § 133, ал.4 от Преходните и заключителните разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за водите, заявление от кмета на Столична община до Министъра на околната среда и водите, вх.№ 08-00-231 от 12.01.2011 г. и Решение № 30 от 27 януари 2011 г. на Столичния общински съвет, Министърът на околната среда и водите предостави за срок 25 години, безвъзмездно, на Столична община, за управление и ползване, находището на минерална вода, изключителна държавна собственост - № 79 от Приложение № 2 на

Закона за водите „София-Надежда”, гр.София, Столична община, област София-град, включително: водоземните съоръжения– сондаж № 6хг и сондаж №7 хг.

Във връзка с изпълнение на задълженията на кмета на Столична община разписани с Решение №31/4.02.2011 г са извършени хидрогеоложки проучвания, чрез проверка на проходимостта в периода 10.05.2015г.-02.06.2015г., визуално обдследване с подводна камера и провеждане хидравлични тестове. В утвърден протокол от кмета на СО № ЕС – Н- 59/05.08.2015г. – на заседание на ОЕСУГ - с присъствие на представители на БДДР и МОСВ – предвид лошото състояние на сондаж № 7 хг е взето решение за неговата ликвидация и отписване от регистрите на водоземните съоръжения, а за сондаж № 6 хг е взето решение да се възложат “Предпроектни дейности за възстановяването му и определяне експлоатационните ресурси на съоръжението”. Предложенията на Директора на БДДР – Плевен - с изх. № 6502/15.12.2015г. – са изпратени до Дирекция “УВ” при МОСВ.

Предвид констатираните технически проблеми за НМВ „София-Надежда”, гр.София, Столична община, област София-град няма утвърдени експлоатационни ресурси и находището не може да се ползва.

За находището няма и утвърдена в съответствие с изискванията на Наредба №3 на МОСВ, МЗ и МРРБ от 16.10.2000 за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди (ДВ, бр. 88/2000).

Належащи са мерки по реконструкция и възстановяване на сондаж №6хг или връщането му за стопанисване от Държавата.

3.6. НМВ "София-Панчарево", с. Панчарево, Столична община, област София град

Находище на минерална вода „София-Панчарево”, с. Панчарево, Столична община, област София-град е изключителна държавна собственост - №81 от Приложение №2 на ЗВ. За находището е издаден Акт за изключителна държавна собственост №71/01.04.1997 г., включващ водоземните съоръжения–Каптиран естествен извор «Тунела» с описан експлоатационен дебит 10,00 l/s и температура 49 °С и Каптиран естествен извор «Гъбата» с описан експлоатационен дебит 4,00 l/s и температура 39 °С.

НМВ „София-Панчарево”, с. Панчарево, Столична община, област София-град е проявено само чрез естествени изходища на минералната вода, които образуват две изворни групи. Едната група - западната е разположена на левия бряг на р. Искър на кота около 600 m, под шосето непосредствено до сегашната сграда на банята. Другата група извори отстои на около 100 m източно от първата, на близо 18 m по-ниска кота, като преди завиряването на яз. Панчарево е лежала в коритото на р. Искър, покрай десния бряг. Минералните извори излизат от силно разломени среднотриаски доломитни варовици в съседство със сенонски андезити.

Западната (горната) изворна група е каптирана през 1937/1938 г. с помощта на събирателна галерия. Източната (долната) група извори заема площ около 30 m². Тук доломитите са покрити от речни наноси, предимно чакъли, с дълбочина 2,5-3 m.

От 1951 г. започват дискусии за това как да се предпазят минералните извори от евентуални вредни влияния при изграждането и завиряването на яз. Панчарево, на дъното, на който остава източната изворна група. През 1956 г. е извършено каптирането на долните извори под ръководството на инж. П. Петров. Изпълнен е общ каптаж - като вертикална шахта, надзидана с кула, която стърчи над нивото на водата в езерото (тип "каца"). В дълбочина е монтирана помпена станция, която изпомпва минералната вода и я тласка (подава) към консуматорите на брега. Експлоатационното ниво е на кота 581,67 m след завършването на яз. Панчарево.

През 1959 г. е извършено прекаптиране на горните извори. Изградена е каптажна галерия ("тунел"), която проследява водоносната пукнатина и дренира термалните води при по-ниско експлоатационно ниво (599,15m). Дебитът нараства над два пъти.

Каптажното съоръжение на горната група извори е наименовано като КЕИ "Тунела", а това на долната група извори - като КЕИ "Гъбата".

НМВ „София-Панчарево“ е привързано към триаските варовици и доломити, разкриващи се по левия бряг на р. Искър – западно от стената на Панчаревското водохранилище.

Каптираните извори "Тунела" и "Гъбата" са в пряка хидравлична връзка помежду си и всяка промяна на ДВН на самоизлив в някой от каптажите може да доведе до промяна на дебита на другия. При помпено водочерпене от капт. "Гъбата" с ДВН значително по-ниско от това на самоизлива (кота 581,67) е възможно да стане привличане на повърхностни води от язовирната чаша на бента "Панчарево", с последващи неблагоприятни промени в качествата и температурата на минералната вода.

Съгласно Решение № 33/04.02.2011 г., на основание § 133, ал.4 от Преходните и заключителните разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за водите Министерство на околната среда и водите на 29.12.2010 г., заявление от кмета на Столична община до Министъра на околната среда и водите, вх.№ 08-00-231 от 12.01.2011 г. и Решение № 30 от 27 януари 2011 г. на Столичния общински съвет, Министърът на ОСВ предостави за срок от 25 години, безвъзмездно, на Столична община, за управление и ползване, находището на минерална вода, изключителна държавна собственост - № 81 от Приложение № 2 на Закона за водите „София-Панчарево“, с. Панчарево, Столична община, област София-град, включително водоземните съоръжения – Каптиран естествен извор «Тунела» и Каптиран естествен извор «Гъбата».

Във връзка с изпълнение на задълженията на кмета на Столична община разписани с Решение № 33 / 4.02.2011г през 2012 г въз основа на актуални замери от "Бордо Инженеринг" ООД по задание на Столична община със Заповед №РД-314/12.04.2012 г. са утвърдени:

- технически възможен дебит от 9,40 l/s за КЕИ "Тунела" при ДВН 599,15 m и температура 48,6 °C ;
- технически възможен дебит от 4,10 l/s за КЕИ "Гъбата" при ДВН 581,67 m и температура 39,5 °C;

Геотермалният потенциал на КЕИ "Гъбата" е утвърден на $G_{\text{екс}}=421 \text{ KJ/s}$, а на КЕИ "Тунела" на $G_{\text{екс}}=1323 \text{ KJ/s}$.

За КЕИ "Тунела" от находище „София-Панчарево“, с. Панчарево, Столична община, област София-град е издадената Балнеологична оценка №13/04.08.2014г. от МЗ.

За КЕИ "Гъбата" от находище „София-Панчарево“, с. Панчарево, Столична община, област София-град е издадената Балнеологична оценка №33/28.04.2015г. от МЗ.

В балнеоложко отношение водата от находището оказва благоприятно влияние върху заболявания на опорно-двигателния апарат, периферната нервна система, гинекологични заболявания, а също и стомашно-чревни и бъбречно урологични заболявания.

По химически състав и качества, водата отговаря на изискванията на Наредба №9 на МЗ, МРРБ и МОСВ (ДВ, бр.30/2001) и Наредбата №14 за курортните ресурси, курортните местности и курортите (ДВ, бр. 79 от 1987 г, посл изм. бр.70 от 2004г) и може да се ползва за питейно-битово водоснабдяване след охлаждане и дезинфекция.

За находището няма утвърдени санитарно охранителни зони (СОЗ) в съответствие с изискванията на Наредба №3 на МОСВ, МЗ и МРРБ от 16.10.2000 за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди (ДВ, бр. 88/2000).

Към датата на настоящият доклад в сайта на БДУВДР са налични следните данни за издадени разрешителни за водовземане от НМВ "София-Панчарево".

Таблица №1

Регистър на разрешителните за водоземане от минерални води - изключителна държавна собственост към 01.05.2015 г.								
№ на разрешителното	Дата на издаване	Титуляр	Водоземно съоръжение (водоизточник)	Цели на водоползването/ ползването	Разпределение на разрешеното водно количество [m ³]		Срок на действие	
					денонощно	годишно	начален	краен
003976	15.02.2007 г.	ЕТ "Венцислав Василев-3"	КЕИ "Тунела"	за отдых и хиг. нужди	0,5	15768	15.02.2007 г.	01.06.2014 г.
01610319	09.03.2010 г.	"Спортно - развлекателен комплекс Корали" АД	КЕИ "Тунела"	за отдых	0,4	8415,4	30 календарни дни след датата на разрешителното	20 години от началния срок

Към датата на съставяне на настоящия доклад са налични следните данни за ползваните водни количества по издадените разрешителни за водоземане от НМВ "София-Панчарево":

Таблица №2

Общ отчет за потреблението на минерални води - находище "София-Панчарево", съгласно разрешителен режим на МОСВ – 2013 г.							
Ползватели на МВ	I-во тримесечие	II-ро тримесечие	III-то тримесечие	IV-то тримесечие	Общо - годишно	Разрешени количества	
Панчарево - ЕТ "В. Василев"- за отдих и хигиенни цели	950 m ³	800 m ³	750 m ³	900 m ³	3 400 m ³	15 768 m ³	
Панчарево - "Корали"	за спорт и отдих	1 000 m ³	1 125 m ³	867 m ³	3 307 m ³	6 307,2 m ³	
	за хигиенни цели	221 m ³	405 m ³	510 m ³	1 250 m ³	2 108,2 m ³	
Общ отчет за потреблението на минерални води - находище "София-Панчарево", съгласно разрешителен режим на МОСВ – 2014 г.							
Ползватели на МВ	I-во тримесечие	II-ро тримесечие	III-то тримесечие	IV-то тримесечие	Общо - годишно	Разрешени количества	
Панчарево - ЕТ "В. Василев"- за отдих и хигиенни цели	2600 m ³	2450m ³	1300 m ³	700 m ³	7050 m ³	15 768 m ³	
Панчарево - "Корали"	за спорт и отдих	Не се предоставен					6 307,2 m ³
	за хигиенни цели	Не се предоставен					2 108,2 m ³
Общ отчет за потреблението на минерални води - находище "София-Панчарево", съгласно разрешителен режим на МОСВ – 2015 г.							
Ползватели на МВ	I-во тримесечие	II-ро тримесечие	III-то тримесечие	IV-то тримесечие	Общо - годишно	Разрешени количества	
Панчарево - ЕТ "В. Василев"- за отдих и хигиенни цели	1500 m ³	1150 m ³	1700 m ³	2100 m ³	6450 m ³	15 768 m ³	
Панчарево - "Корали"	за спорт и отдих	560 m ³	1500 m ³	1800 m ³	4960 m ³	6 307,2 m ³	
	за хигиенни цели				1420 m ³	2 108,2 m ³	

Съгласно баланс на ресурсите на минерални води по находища и водоземни съоръжения изключителна държавна собственост към 01.07.2016г. е наличен свободен воден ресурс от 8,50 l/s от Каптиран естествен извор «Тунела» и 4,10 l/s от Каптиран естествен извор «Гъбата» от находище на минерална вода, изключителна държавна собственост - № 81 от Приложение № 2 на Закона за водите „София-Панчарево”, с. Панчарево, Столична община, област София-град.

За ползване на водите от Каптиран естествен извор «Тунела» от находище на минерална вода, изключителна държавна собственост - № 81 от Приложение № 2 на Закона за водите „София-Панчарево”, с. Панчарево, Столична община, област София-град е подадено заявление за водоземане на "ИМОТИ ПРЕСТИЖ" ООД, ЕИК 175430593 към "Жилищна сграда Блок А" върху ПИ 55419.6706.3128 по КК и КР одобрени със заповед РД-18-24/02.03.2012г на ИД на АГКК с.Панчарево, Община Столична, Област София при следните експлоатационни параметри в категория "други":

❖ **Проектен дебит:**

- До 0,36 l/s - средногодишен дебит за 365 дни;
- ⇒ **Разпределение на водното количество:**
- Денонощно водно количество до 30,77 m³ за 365 дни;
- ⇒ **Годишно водно количество до 11230,1 m³;**

Инвестиционното намерение е съгласувано с РИОСВ и БД Дунавски район, с център Плевен и от компетентността на Столична Община е издаването на разрешително за водоземане.

Водите от НМВ „София-Панчарево”, с. Панчарево, Столична община, област София-град са изключително ценен балнеологичен ресурс и могат да бъдат ползвани за общо водоземане и ползване от населението без заплащане, за лечебни и питейни цели, рехабилитация, профилактика, спорт, отдих, хигиенни нужди и отопление в специализирани лечебни (болнични) заведения, регистрирани по Закона за лечебните заведения, както и социални и учебни/ детски заведения, както и за спорт, отдих, хигиенни нужди и водоползване за профилактика чрез лечебни и рехабилитационни съоръжения в обекти, които не са регистрирани по Закона за лечебните заведения.

Ползването им за отопление предвид ниският температурен потенциал би било нерентабилно и е препоръчително при реализиране на каскаден режим като първоначално температурата на свежите минерални води като топлоносител бъде понижена чрез топлообменници до 32-33 °С, след което да се предостави за по-нататъшно ползване за балнеология, СПА, спорт и рекреация.

3.7. НМВ "София-Панчарево", с. Панчарево, Столична община, област София град

Находище на минерална вода „София-Железница”, гр.София, Столична община, област София-град е изключителна държавна собственост - №76 от Приложение №2 от ЗВ.

За находището е съставен Акт за изключителна държавна собственост №68/01.04.1997 г., включващ водоземните съоръжения:

- ✓ извор "Горен" с описан експлоатационен дебит 1,20 l/s и температура 31 °С;
- ✓ извор "Среден" с описан експлоатационен дебит 0,80 l/s и температура 30 °С;
- ✓ извор "Долен" с описан експлоатационен дебит 2,00 l/s и температура 30 °С;
- ✓ извор "Баня" с описан експлоатационен дебит 2,00 l/s и температура 31 °С;
- ✓ сондаж №1хг с описан експлоатационен дебит 10,00 l/s и температура 30,5 °С;
- ✓ сондаж №2хг с описан експлоатационен дебит 2,00 l/s и температура 29,5 °С;

Находището се намира на около 2 км източно от с. Железница и проявено чрез две групи естествени извори – група в долината на р. Селска и група в долината на р. Ведена.

Групата в долината на р. Селска (Железничката река) е разположена по десния бряг на реката (Петров и кол., 1996-а), на надморска височина около 890 m. В участък от стръмния скат с дължина около 80 m, от пукнатини в диоритите на Планския плутон излизат 13 извора. Два от изворите с най-голям дебит са каптирани с плитки бетонни шахти.

В целия участък скалите са силно напукани и разломени. Преобладава СИ-ЮЗ ориентираната пукнатинна система, най-често с променлив наклон на ЮИ, по-която са наредени отделните извори.

С оглед дълбочинно проучване на находището и разкриването на допълнителни количества минерална вода, през 1972 -1973 г в границите на изворната група (до най-западните извори) са прокарани два проучвателно-експлоатационни сондажа (Кръстев, 1975): С-1хг (с дълбочина 236.1 m) и С-2хг (с дълбочина 600,2 m) – разположен на 8 m западно от С-1хг.

Сондаж С-1хг пресича силно напукан интервал в диоритите на дълбочина 176 – 234 m и разкрива вода на самоизлив (08.08.1972) с първоначален дебит $Q = 20$ l/s и температура 28 °С.

Сондаж С-2хг пресича пукнатинна зона на дълбочина 247 m и разкрива вода на самоизлив (29.04.1973) с първоначален дебит $Q = 2.15$ l/s и температура 30 °С. Статичното водно ниво е на 9.15 m над терена.

Сондажите са оставени да текат свободно на самоизлив в резултат на което, дебитът на естествените извори намалява съществено, като най-високо разположените извори пресъхват.

Съгласно Решение № 34/4.02.2011г на основание § 133, ал.4 от Преходните и заключителните разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за водите, Министерът на ОСВ предостави за срок от 25 години, безвъзмездно, на Столична община, за управление и ползване, находището на минерална вода, изключителна държавна собственост - № 76 от Приложение № 2 на Закона за водите „София-Железница”, гр.София, Столична община, област София-град, включително водоземните съоръжения – сондаж №1хг и сондаж №2хг. Каптираните и некаптирани извори не са включени в Решение №34/04.02.2011г.

Във връзка с изпълнение на задълженията на кмета на Столична община разписани с Решение № 34/4.02.2011г е възложен Договор № НАГ – 1245/24.04.2014 г.

между Столична община и „БОРДО Инженеринг“ ЕООД за извършване на хидрогеоложки проучвания с цел оценка на експлоатационните ресурси и технически възможни дебита на водоземните съоръжения от находище на минерална вода "София-Железница", гр. София, Столична община, област София-град. Със Заповед №РД-706/10.09.2014г са утвърдени следните експлоатационни ресурси от минерална вода и геотермална енергия за находището:

Таблица №3

Водоземно съоръжение	$Q_{EP1} + Q_{EP2}$, l/s	$G_{свк}$ (kJ/s)
Сондаж № 1 хг	2,56	170
Сондаж № 2 хг	0,52	32
КЕИ № 1 "Горен"	0,63	45
КЕИ №2 „Баня“	1,47	104
Общо за находище „София-Железница“	5,18	351

❖ НАЧИН НА ЕКСПЛОАТАЦИЯ И ЕКСПЛОАТАЦИОННА КОТА:

Водоземно съоръжение	Начин на експлоатация	Експлоатационна кота, m
Сондаж № 1 хг	Самоизлив	895,14
Сондаж № 2 хг	Самоизлив	895,22
КЕИ №1 „Горен“	Самоизлив	894,19
КЕИ № 2 „Баня“	Самоизлив	892,00

Проучванията в находището са проведени само за част от естествените извори и сондажи в долината на р. Селска. Групата извори в долината на р. Ведена не е проучена и няма оценени за тях експлоатационни ресурси.

За водовземане от находището няма издадени разрешителни и няма данни за заявен инвестиционен интерес. Съгласно баланс на ресурсите на минерални води по находища и водоземни съоръжения изключителна държавна собственост целият наличен ресурс от находище на минерална вода, изключителна държавна собственост - № 76 от Приложение № 2 на Закона за водите „София-Железница“, гр.София, Столична община, област София-град е свободен за ползване и проектиране.

За находището няма налична заповед за утвърдени санитарно охранителни зони (СОЗ) в съответствие с изискванията на Наредба №3 на МОСВ, МЗ и МРРБ от 16.10.2000 за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди (ДВ, бр. 88/2000).

За сондаж №1хг е издаден Сертификат №67/19.01.2015г, а за сондаж №2хг от Сертификат №97/19.01.2015г доказващ пригодността на минералните води от находище на минерална вода, изключителна държавна собственост - № 76 от Приложение №2 на Закона за водите „София-Железница”, гр.София, Столична община, област София-град за бутилиране за питейни цели.

Водата от находището се характеризира като хипотермална, нискоминерализирана, сулфатно- карбонатна, натриева и силициева, съдържаща флуорид без санитарно-химични и микробиологични признаци на замърсяване. Водата има стабилен физико-химичен състав и свойства и отговаря на изискванията на Наредбата за изискванията към бутилираните натурални минерални, изворни и трапезни води, предназначени за питейно-битови цели (ДВ, бр.68 от 2004 г, посл. изм. бр.66 от 2008г).

Минералните води от НМВ „София-Железница”, гр.София, Столична община, област София-град могат да се ползват за питейно балнеолечение и болнеопрофилактика след съответното темперирание до 35-37 °С, като оказва благоприятно въздействие при следните заболявания: стомашно-чревни, жлъчно-чернодробни, бъбречно-урологични и метаболитни заболявания.

При използване на външно балнеолечение и балнеопрофилактика оказва благоприятно въздействие при следните заболявания : на опорно-двигателния апарат, ставни заболявания, на периферната нервна система и ортопедични и травматологични заболявания.

Водите от НМВ „София-Железница”, гр. София, Столична община, област София-град са изключително ценен балнеологичен ресурс и могат да бъдат ползвани за общо водовземане и ползване от населението без заплащане, за лечебни и питейни цели, рехабилитация, профилактика, спорт, отдих, хигиенни нужди в специализирани лечебни (болнични) заведения, регистрирани по Закона за лечебните заведения, както и социални и учебни/ детски заведения, както и за спорт, отдих, хигиенни нужди и водоползване за профилактика чрез лечебни и рехабилитационни съоръжения в обекти, които не са регистрирани по Закона за лечебните заведения.

Ползването им за отопление предвид ниският температурен потенциал би било нерентабилно.

IV. СРАВНИТЕЛЕН АНАЛИЗ НА ДЕЙСТВАЩИ КЪМ МОМЕНТА ТАРИФИ ЗА ТАКСИТЕ ЗА ВОДОВЗЕМАНЕ ОТ НАХОДИЩА НА МИНЕРАЛНА ВОДА, ПРИЕТИ ОТ ОБЩИНСКИТЕ СЪВЕТИ. ОБОБОЩЕНА ИНФОРМАЦИЯ ЗА РЕАЛИЗИРАНИ ПРАВА НА ВОДОВЗЕМАНЕ. ДАННИ ЗА СОЦИАЛНО-

ИКОНОМИЧЕСКИЯ ЕФЕКТ ОТ ОСЪЩЕСТВЕНИ ВОДОВЗЕМАНИЯ – ПРЯК (ФИНАНСОВ) И НЕПРЯК

Към настоящия момент, освен находищата, предоставени за ползване на Столична община в началото на 2011 г. - *общо 8 на брой, включително: находище „София-Център”, находище „София-Баталова воденица”, находище „София-Лозенец”, находище „София-Овча купел”, находище „София-Надежда”, находище „София-Свобода”, находище „София-Панчарево” и находище „София-Железница”*, издадените от Министъра на околната среда и водите решения за предоставяне на права за безвъзмездно ползване и управление на находища на минерална вода – изключителна държавна собственост на общини, са следните:

2011 г.

- 1) Находище на минерална вода „Айтос“ – предоставено на Община Айтос;
- 2) Находище на минерална вода „Баните“ – предоставено на Община Баните;
- 3) Находище на минерална вода „Баня“ – предоставено на Община Карлово;
- 4) Находище на минерална вода „Баня“ – предоставено на Община Нова Загора;
- 5) Находище на минерална вода „Баня“ – предоставено на Община Панагюрище;
- 6) Находище на минерална вода „Беденски бани“ – предоставено на Община Девин;
- 7) Находище на минерална вода „Бургаски минерални бани“ – предоставено на Община Бургас;
- 8) Находище на минерална вода „Добринище“ – предоставено на Община Банско;
- 9) Находище на минерална вода „Добни Раковец“ – предоставено на Община Радомир;
- 10) Находище на минерална вода „Драгиново“ – предоставено на Община Велинград;
- 11) Находище на минерална вода „Джебел“ – предоставено на Община Джебел;
- 12) Находище на минерална вода „Елешница – м.Св.Варвара, р.Места“ – предоставено на Община Разлог;
- 13) Находище на минерална вода „Гулийна баня“ – предоставено на Община Разлог;
- 14) Находище на минерална вода „Хасковски минерални бани“ – предоставено на Община Минерални бани;
- 15) Находище на минерална вода „Хотово“ – предоставено на Община Сандански;
- 16) Находище на минерална вода „Кирково“ – предоставено на Община Кирково;
- 17) Находище на минерална вода „Костенец“ – предоставено на Община Костенец;
- 18) Находище на минерална вода „Крушуна“ – предоставено на Община Летница;
- 19) Находище на минерална вода „Кюстендил“ – предоставено на Община Кюстендил;
- 20) Находище на минерална вода „Левуново“ – предоставено на Община Сандански;
- 21) Находище на минерална вода „Мараш“ – предоставено на Община Шумен;
- 22) Находище на минерална вода „Марикостиново“ – предоставено на Община Петрич;

- 23) Находище на минерална вода „Меричлери“ – предоставено на Община Димитровград;
- 24) Находище на минерална вода „Момин проход“ – предоставено на Община Костенец;
- 25) Находище на минерална вода „Обединение“ – предоставено на Община Полски Тръмбеш;
- 26) Находище на минерална вода „Огняново - Гърмен“ – предоставено на Община Гърмен;
- 27) Находище на минерална вода „Овча могила“ – предоставено на Община Свищов;
- 28) Находище на минерална вода „Овощник“ – предоставено на Община Казанлък;
- 29) Находище на минерална вода „Песнопой“ – предоставено на Община Калояново;
- 30) Находище на минерална вода „Полски Тръмбеш“ – предоставено на Община Полски Тръмбеш;
- 31) Находище на минерална вода „Провадия“ – предоставено на Община Провадия;
- 32) Находище на минерална вода „Рудник“ – предоставено на Община Бургас;
- 33) Находище на минерална вода „Рупите-м.Кожух“ – предоставено на Община Петрич;
- 34) Находище на минерална вода „Съдиево“ – предоставено на Община Айтос;
- 35) Находище на минерална вода „Сапарева баня“ – предоставено на Община Сапарева баня;
- 36) Находище на минерална вода „Симеоновград“ – предоставено на Община Симеоновград;
- 37) Находище на минерална вода „Сливенски минерални бани“ – предоставено на Община Сливен;
- 38) Находище на минерална вода „Стефан Караджово“ – предоставено на Община Болярово;
- 39) Находище на минерална вода „Стралджа“ – предоставено на Община Стралджа;
- 40) Находище на минерална вода „Свищов“ – предоставено на Община Свищов;
- 41) Находище на минерална вода „Троян“ – предоставено на Община Симеоновград;
- 42) Находище на минерална вода „Велинград - Каменица“ – предоставено на Община Велинград;
- 43) Находище на минерална вода „Вонеща вода“ – предоставено на Община Велико Търново;
- 44) Находище на минерална вода „Ягода“ – предоставено на Община Мъглиж;
- 45) Находище на минерална вода „Замфирово“ – предоставено на Община Берковица;

2012 г.:

- 1) Находище на минерална вода „Благоевград“ – предоставено на Община Благоевград;

- 2) Находище на минерална вода „Благоевград – р.Струма“ – предоставено на Община Благоевград;
- 3) Находище на минерална вода „Долна баня“ – предоставено на Община Долна баня;
- 4) Находище на минерална вода „Каменар“ – предоставено на Община Поморие;
- 5) Находище на минерална вода „Красново“ – предоставено на Община Хисаря;
- 6) Находище на минерална вода „Медово“ – предоставено на Община Поморие;
- 7) Находище на минерална вода „Слънчев бряг“ – предоставено на Община Несебър;
- 8) Находище на минерална вода „Стрелча“ – предоставено на Община Стрелча;

2013 г.

Находище на минерална вода „Изварище“ – предоставено на Община Бургас;

През 2014 и 2015 г. не са издавани решения за предоставяне за ползване и управление на находища- изключителна държавна собственост, на общини;

2016 г.:

Находище на минерална вода „Старозагорски минерални бани“ – предоставено на Община Стара Загора.

Прекратени права:

С Решение №133 от 01.07.2016 г. на министъра на околната среда и водите, е прекратено правото на безвъзмездно ползване и управление на находище „Слънчев бряг“ - изключителна държавна собственост, предоставено на община Несебър.

Към настоящия момент не всички общини, получили право на безвъзмездно ползване и управление са приели тарифи за определяне такси за водовземане от предоставените им находища. Действащи и публично достъпни са тарифите на следните общини: Банско, Берковица, Бургас, Велинград, Казанлък, Карлово, Благоевград, Сандански, сапарева баня, Кюстендил, Хисаря, Гърмен, Петрич, Разлог, Минерални бани, Джебел.

Посочените общини са възприели различен подход при определяне нивата на таксите, но основен и общо приложим принцип при определянето им е таксите за водовземане от минерални води да се определят на база разрешения обем вода и температурата на минералната вода.

Единичният размер на таксата за водовземане от минерални води, съгласно *Тарифата за таксите за водовземане, за ползване на воден обект и за замърсяване, обн., ДВ, бр. 50 от 1.07.2011 г., в сила от 1.01.2012 г., изм., бр. 3 от 10.01.2012 г., в сила от 1.01.2012 г.* – т.нар. „**държавна тарифа**“, се определя съгласно следната таблица:

№	Цел на използване на минералната вода	Размер на таксата – Е (лв./куб. м)		
		$t \leq 30 \text{ }^\circ\text{C}$	$30 \text{ }^\circ\text{C} < t \leq 50 \text{ }^\circ\text{C}$	$t > 50 \text{ }^\circ\text{C}$
1.	Питейно-битово водоснабдяване	0,031	0,030	0,029
2.	Лечебни цели в специализирани болници за лечение и рехабилитация	0,04	0,045	0,05
3.	Всички други цели	0,15	0,35	0,50

В тази тарифа се различават три основни групи водоземания:

- ✓ За питейно-битово водоснабдяване;
- ✓ За лечебни цели в специализирани болници за лечение и рехабилитация;
- ✓ За всички други цели.

В чл.50, ал.4 от ЗВ видовете водоземания са по-конкретизирани, като са посочени също така водоземания за: лечение и профилактика, промишлени цели, отдих и хидроенергетика.

В приетите от общини, ползващи находища на минерални води – изключителна държавна собственост, са възпрети различни нива на цените, които варират:

За питейно-битово водоснабдяване:

- От 0,031 до 0,900 лв./куб.м – при $t \leq 30 \text{ }^\circ\text{C}$;
- От 0,030 до 0,060 лв./куб.м – при $30 \text{ }^\circ\text{C} < t \leq 50 \text{ }^\circ\text{C}$;
- От 0,029 до 0,290 лв./куб.м – при $t > 50 \text{ }^\circ\text{C}$;

За лечение и профилактика, спорт, отдих, хигиенни нужди и др.

- От 0,04 до 0,600 лв./куб.м – при $t \leq 30 \text{ }^\circ\text{C}$;
- От 0,045 до 1,500 лв./куб.м – при $30 \text{ }^\circ\text{C} < t \leq 50 \text{ }^\circ\text{C}$;
- От 0,05 до 1,000 лв./куб.м – при $t > 50 \text{ }^\circ\text{C}$;

За добив на геотермална енергия (отопление) и други стопански и производствени цели:

- От 0,250 до 1,500 лв./куб.м – при $t > 50 \text{ }^\circ\text{C}$.

По отношение на питейно-битовото водоснабдяване, обичайно отправна точка при определяне на таксата за ползване на минерална вода са приложимите нива на цените за питейно-битово водоснабдяване от водоснабдителното дружество в рамките на съответната територия. По отношение на територията на Столична община, съгласно текущата тарифа на Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР) цената, заплащана от абонатите на Софийска вода АД е сбор от:

1. Цена за доставяне на питейна вода

2. Цена за отвеждане
3. Цена за пречистване

Посочените по-долу цени са в сила от 01.05.2016 г., съгласно решение на КЕВР №Ц-8 от 28.04.2016 г.

Цена на услугите за битови и приравнени към тях обществени и други потребители:

Услуга	1 м ³ без ДДС, в лева	1 м ³ с ДДС, в лева
Доставяне на питейна вода (водоснабдяване)	1.04	1.25
Отвеждане на отпадъчни води (канализация)	0.23	0.28
Пречистване на отпадъчни води	0.25	0.30
Общо (доставяне, отвеждане, пречистване)	1.52	1.82

Първоначално предложените в проекта на Тарифа за таксите за водовземане от находищата на минерална вода, предоставени за безвъзмедно ползване и управление на Столична община, внесен до СОС с Доклад, вх. №САГ16-ДР00-155 от 03.02.2016 г., са следните:

	Цел на използване на минералната вода	Размер на таксата (лв./куб. м)		
		t° ≤ 30°C	30°C < t° ≤ 50°C	t° ≥ 50°C
1.	Питейно-битово водоснабдяване	0,90	1,00	1,10
2	Лечебни и питейни цели, рехабилитация, профилактика, спорт, отдых, хигиенни нужди и отопление в специализирани лечебни (болнични) заведения, регистрирани по Закона за лечебните заведения, както и социални и учебни/детски заведения	0,08	0,10	0,15

3	За спорт, отдих, хигиенни нужди и водоползване за профилактика чрез лечебни и рехабилитационни съоръжения в обекти, които не са регистрирани по Закона за лечебните заведения	0,30	0,60	0,70
4	За хидрогеотермално отопление и всички други стопански и производствени цели	0,30	0,70	0,80

За общо водовземане и ползване за лични нужди на гражданите съгласно чл. 41, ал. 1 от Закона за водите – не се предвижда заплащане на такса.

Планираното повторно внасяне на проект за тарифа в СОС следва да отчита натрупания до този момент опит на българските общини, упражняващи правото на ползване и управление върху минералните находища, предоставени им от държавата, от една страна, но от друга – специфичните условия, с които Столична община се отличава от тях:

От една страна:

- ✓ Изключително голяма разнообразие от минерални води на територията на Столична община;
- ✓ Изключително благоприятни условия за развитие на балнео- и СПА туризма на територията на СО;
- ✓ Уникално съчетание на природни дадености (близост на планински курорти);
- ✓ Възможност за утвърждаване на София и околностите ѝ като водеща туристическа дестинация, основана на богатството от минерални води, съчетано с подходящо местоположение, исторически забележителности и наличие на модерни условия за развитие и популяризиране;

От друга страна:

- ✓ Изключително ограничено ползване на минералните води на територията на СО;
- ✓ Липса на условия за стимулиране на инвестиционния интерес към ползването на минералните води;
- ✓ Липса на условия за реализация на инвестиционни намерения, свързани с ползването на минералните води, вкл. поради липсата на регламентирани условия и ред за заплащането им (не е приета Тарифа).

В този смисъл изборът на подходяща за условията на Столична община тарифа за таксите за правото на водовземане на минерални води е от изключително важно значение и ще предопредели, както инвестиционния интерес към този ценен природен ресурс, така и евентуалните приходи от такси за общинския бюджет. Определянето на такси, отговарящи на балнеоложкия и термален (топлинен) потенциал на всяко от находищата на минерална вода, предоставени за ползване на Столична община е

сложна и отговорна задача, която следва да бъде съобразена в максимална степен и с обществения интерес.

Прилагането на твърде ниски нива на таксите за водовземане крият риск от блокиране на ресурса от недоброжелателни инвеститори, които могат да заявят големи водни количества основно с цел да елиминират конкуренцията. По този начин те могат да блокират голям обем от минералния ресурс, като плащат ниски такси за водовземане, само за да лишат от възможност водата да бъде ползвана и от други търговски субекти (конкуренти). В този случай приемането на тарифата няма да промени съществено съществуващото положение, при което водата практически не се използва.

Високите нива на такси за водовземане крият друг вид риск – риск да бъде отблъснати потенциални инвеститори, от една страна (липса на инвестиционен интерес), а от друга – риск от отчитане на по-малки от реално ползваните водни количества (ниска събираемост).

През изминалите 5 години на реална практика, при които бе упражнявано право на ползване на минерални находища, предоставени на общини, се установи следната зависимост: действащи тарифи с цени на ползване на минерална вода, близки или равни на нивата по държавната Тарифа за таксите за водовземане, за ползване на воден обект и за замърсяване водят до по-голяма усвояемост на ресурса и значителни приходи към общинските бюджети.

Пример в това отношение са:

- ✓ Община Минерални бани, усвоила почти напълно свободния ресурс от находище "Хасковски минерални бани";
- ✓ Община Разлог, издала близо 50 разрешителни за минерална вода от находище "Гулийна баня", от които – за 5 общински обекта с безвъзмездно ползване.

Анализът на издадените разрешителни в Община Разлог показва, че всички те са в категория *"за спорт, отдих, хигиенни нужди и водоползване за профилактика чрез лечебни и рехабилитационни съоръжения в обекти, които не са регистрирани по Закона за лечебните заведения"* при регламентирана цена от 0,50 лв/куб.м. и нито едно издадено разрешително в категория *"Всички други цели на използване на минералната вода"* (отговаряща на потребността за ползване на топлинна енергия) при регламентирана цена от 1,50 лв/куб.м.

Следователно всички инвеститори са насочили своите инвестиционни намерения към най-популярния вид водовземане: за балнеология, спорт и отдих, като отнемането на температурата на водата не се заплаща допълнително, както е и подходът на „държавната тарифа“.

Този подход доведе до значителни приходи в Община Разлог, като само един от инвеститорите, упражняващ право на водоземане, заплаща на общината годишна такса от над 50 000 лв. при това още преди да е реализирал цялостно инвестиционното си намерение (все още не осъществява реално водоземане, но заплаща разрешеното му количество).

Община Разлог е пример и за използването на „отработени минерални води“ (частично охладени), с което създаде ценен прецедент в национален мащаб, който може да бъде мултиплициран и от Столична община. Касае се за ползване на води с намален температурен потенциал в резултат на топлоотдаване, които впоследствие се ползват за балнеология, спорт и отдых на разрешителен режим, и при заплащане на по-ниска цена в сравнение с тази на свежите термални води. Прилагането на тази практика в национален мащаб, особено при високотемпературни находища, при които дори след топлоотдаване е възможно последващо/повторно използване на една и съща минерална вода ще има благоприятен ефект по отношение рационалното оползотворяване на минералните води.

Пример за прилагането на високи нива на таксите за ползване на минералните води е тарифата, прилагана от Община Гърмен за находище "Огняново-Гърмен". В резултат от добрата организация, създадена в Община Гърмен и бързите действия, предприети от администрацията и Общинския съвет по упражняване на правото на ползване и управление, броят на издадените разрешителни е голям. Същевременно приходите не отговарят на заявления и реализиран инвестиционен интерес. Това показва, че водоползвателите декларират многократно по-ниски количества, отколкото реално ползват, поради установената с общинската тарифа цена от 1,20 лв./куб.м, т.е. почти 4 пъти по-висока от цената, установена в държавната тарифа, при това за температура на водата от 40 °С.

Математическите изчисления показват, че при два пъти по-ниска такса приходите се увеличат значително за сметка на "осветляването" на нерегламентираното ползване и увеличаване на заявените за ползване количества.

Петгодишният опит в стопанисването на находищата на минерална вода показва, че известни находища на минерална вода, като: "Бургаски минерални бани", "Кюстендил", "Рупите-м.Кожух", "Марикостиново" и "Сапарева баня", усвоиха съвсем малка част от ресурса си поради високи цени от порядъка на 0,80 до 1,50 лв./куб.м в най-разпространените категории. Противно на очакванията, в тези общини бяха реализирани малко на брой разрешителни за водоземане.

Единствено Община Банско отбелязва пълно усвояване на предоставения й минерален ресурс от находище "Добринище" при цена по общинската тарифа от 1 лв./куб.м, но това се дължи на факта, че общият възможен за ползване ресурс в това находище е сравнително малък.

Като анализира натрупания от общините опит в този смисъл, през м.април 2016 г., Община Петрич промени размера на таксата за водовземане, като като в най-разпространената категория, намали цената от от 0,90 лв./куб.м на 0,60 лв./ куб.м, което повиши драстично интереса от страна на инвеститорите в този район.

По отношение размера на таксите за водовземане за питейно-битови цели и определянето им въз основа на цената на питейната вода, по която потребителите я заплащат на водоснабдителни дружества, което води до висока цена за този вид водовземане – считаме, че такъв подход е погрешен. В единият случай се касае за природен ресурс, предоставен с право на безвъзмездно ползване, който се ползва срещу издадено разрешително по тръбопроводна мрежа, изградена за сметка на Инвеститора, т.е. всички разходи са за сметка на водоползвателя на минерална вода, а в другия случай се ползва вода, в чиято цена се включват цена за доставяне, за отвеждане и за пречистване, като разходите за изграждане и поддържане на водопреносната мрежа са за сметка на водоснабдителното дружество.

V. АНАЛИЗ НА ОТДЕЛНИТЕ ВИДОВЕ ВОДОПОЛЗВАНИЯ, ПРЕПОРЪЧАНИ ЗА ВКЛЮЧВАНЕ В ТАРИФАТА. ПРЕПОРЪКИ ОТНОСНО РАЗМЕРА НА ТАКСИТЕ ЗА ВОДОВЗЕМАНЕ

Предложеното изменение и допълнение на Наредба за определяне и администриране на местни такси и цени на услуги, предоставяни от СО (Решение №894 по Протокол № 93/ 23.11.2006 г.) чрез въвеждане на Тарифа на такси за услуги при използване на минерални води от находищата, предоставени от МОСВ на Столична община безвъзмездно за управление и ползване за срок от 25 години е балансирана по отношение на разделението ѝ по категории, но се нуждае от корекции по отношение на критерия „температурен потенциал“ и определената цена в най-популярната и използвана категория, предвид следните съображения:

Предложените цени за ползване на водите в категория "За спорт, отдих, хигиенни нужди и водоползване за профилактика чрез лечебни и рехабилитационни съоръжения в обекти, които не са регистрирани по Закона за лечебните заведения " в диапазона от 0,30 до 0,70 лв./куб.м са от 30 до 70% по-високи от обявените в Държавната тарифа съответно от 0,15 до 0,50 лв./куб.м. Такъв подпод ще доведе до вече описаните по-горе примери на заявяване и разрешаване на водни количества, които са по-ниски от необходимите, до прикриване на реално ползваните водни обеми и трудна събираемост на дължимите за тях такси.

Максимален икономически ефект може да бъде постигнат чрез прогресивно усвояване на минералния ресурс и намаляване на таксите в категория "За спорт, отдих, хигиенни нужди и водоползване за профилактика чрез лечебни и рехабилитационни съоръжения в обекти, които не са регистрирани по Закона за лечебните заведения" с цел да бъдат близки или равни на действащата държавна тарифа.

Предвид разнообразния хидрохимичен и термален потенциал на находищата на минерални води, предоставени на Столична община в подготвения проект на Тарифа на такси за услуги при използване на минерални води от находищата, предоставени от

МОСВ на Столична община са определени всички познати и действащи критерии, които обхващат температурния интервал от $\leq 30^{\circ}\text{C}$ и $\geq 50^{\circ}\text{C}$ и всички познати категории на ползване. Анализът на наличните данни обаче показва, че Столична община не стопанисва находище на минерална вода, чиято температура да надхвърля $48 - 48,20^{\circ}\text{C}$.

Следователно критерият температурен потенциал $t > 50^{\circ}\text{C}$ в бъдещата тарифа се обезмисля, освен ако Столична община не обмисля разкриването на нови находища чрез сондажни дейности.

Сравнително високата такса за водовземане, предвидена в проекта за тарифа: от 0,90 лв./куб.м до 1,10 лв./куб.м в категория „питейно-битово водоснабдяване“ ще доведе до малък брой заявления в тази категория. Геотермалните води от повечето находища на минерална вода, предоставени на Столична община, са ценен балнеологичен ресурс и следва да се ползват приоритетно като такива за спорт и отдих, балнеология, профилактика и рехабилитация, а не за питейно-битови нужди и геотермална енергия. Ползването за питейно-битови нужди е допустимо само при липса на алтернатива.

Предложените цени за ползване на водите в категория "Лечебни и питейни цели, рехабилитация, профилактика, спорт, отдих, хигиенни нужди и отопление в специализирани лечебни (болнични) заведения, регистрирани по Закона за лечебните заведения, както и социални и учебни/детски заведения" в диапазона от 0,08 до 0,015 лв./куб.м са от два до три пъти по-високи от обявените в държавната тарифа, но поради сравнително по-ниските цени от останалите категории са от минимално значение и на практика би трябвало да стимулират този вид ползване, но само ако потенциалният инвеститор отговаря на критериите за регистрирано лечебно заведение.

Категорията "За хидрогеотермално отопление и всички други стопански и производствени цели" би трябвало да означава, че се касае за водоползване, освен за отопление, и за всички други цели, освен балнеология, спорт и отдих и питейно-битови нужди. Формулировката на тази категория има амбицията на широко значение, но практиката познава освен стандартните водоползвания разписани с другите коментирани вече категории и ползване на водите само към обществени перални.

Анализът на наличната документация за утвърдените експлоатационни ресурси от геотермална енергия на предоставените находища показва, че единствените находища със значителен геотермален потенциал, като "София-център" и "София-Панчарево", е необосновано да се ползват само и единствено за отопление, предвид изключителните им балнеоложки и питейни качества.

Останалите находища показват малък геотермален потенциал, откъдето можем да направим предложението категорията "За хидрогеотермално отопление и всички други стопански и производствени цели" да отпадне поради очакваните несъществени приходи, основаващи се на предположението, че в тази категория ще има малко заявления. Практиката показва, че почти всички обекти, ползващи минерални води над 40°C отнемат температурата преди да я доставят за балнеология, като по този начин те усвояват и геотермалния и потенциал, без да го декларират. Това обстоятелство дори толерира каскадното използване на водата в Държавната тарифа чрез опростения

термин на категория "всички други цели" означавашо на практика почти всяко водоземане различно от питейно-битовото и това в лечебни заведения.

При всички положения е необходимо да се премине към окончателно определяне на подходящи такси по категории, незабавно гласуване на действаща тарифа и издаване на разрешителни за водоземане, поради реална опасност от прекратяване на правото на Столична община да ползва и управлява предоставените ѝ находища, предвид неупражняването му в продължение на 5 години.

Реални примери за лоша практика са находищата, предоставени за ползване и управление на Община Невестино и на Община Несебър, правата върху които бяха прекратени от МОСВ в началото на м. VII на 2016 г.

Предвид изоставането на Столична община в предприемането на конкретни действия по ползване на минералните находища, предоставени за ползване и управление в началото на 2011 г., препоръчително е новото предложение за тарифа да предвиди по-ниски от средно прилаганите нива от останалите общини, за да стимулира инвестиционния интерес към този ценен природен ресурс. По този начин нашият екип счита, че би могло да бъде компенсирано забавянето в процеса на ползване на минералните води и да се насърчи влагането на инвестиции в обекти, ползващи минерални води на територията на Столична община. В този смисъл ние предлагаме следните нива на таксите за водоземане, които да бъдат включени в проекта за тарифа, която следва да бъде приета от СОС:

	Цел на използване на минералната вода	Размер на таксата, Е (лв./куб. м)		
		$t \leq 30^{\circ}\text{C}$	$30^{\circ}\text{C} < t \leq 50^{\circ}\text{C}$	$t \geq 50^{\circ}\text{C}$
1.	Питейно-битово водоснабдяване	0,90	1,25	1,10
2	Лечебни и питейни цели, рехабилитация, профилактика, спорт, отдих, хигиенни нужди и отопление в специализирани лечебни (болнични) заведения, регистрирани по Закона за лечебните заведения, както и социални и учебни/ детски заведения	0,05	0,10	0,15
3	За спорт, отдих, хигиенни нужди и водоползване за профилактика чрез лечебни и рехабилитационни съоръжения в обекти, които не са регистрирани по Закона за лечебните заведения	0,40	0,50	0,60
4	За хидрогеотермално отопление и всички други стопански и производствени цели	0,45	0,60	0,70

VI. ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ФИНАНСОВИТЕ ПОЛЗИ ЗА СТОЛИЧНА ОБЩИНА ПРИ РЕАЛИЗАЦИЯ НА ИНВЕСТИЦИОННИ НАМЕРЕНИЯ И ПРИЛАГАНЕ НА ТАРИФАТА СЛЕД ПРИЕМАНЕТО Й

Финансовите ползи за Столична община може да бъдат оценени въз основа на прогнозни изчисления на евентуални дължими такси, които могат да бъдат генерирани от упражнени права за водоползване чрез прилагане на сега действащата държавна Тарифа за таксите за водовземане, за ползване на воден обект и за замърсяване Обн., ДВ, бр. 50 от 1.07.2011 г., в сила от 1.01.2012 г., изм., бр. 3 от 10.01.2012 г., в сила от 1.01.2012 г. последователно за всички категории и температурни режими – т.е. най-ниските нива на таксите:

- При реализирано водовземане от 1 l/s средногодишен дебит в категория "Питейно-битово водоснабдяване" за минерално находище с температурен потенциал от $t^{\circ} \leq 30^{\circ}\text{C}$, дължимите годишни такси, които биха постъпили в общинският бюджет възлизат на 977,62 лв.;
- При реализирано водовземане от 1 l/s средногодишен дебит в категория "Питейно-битово водоснабдяване" за минерално находище с температурен потенциал от $30^{\circ}\text{C} < t \leq 50^{\circ}\text{C}$, дължимите годишни такси, които биха постъпили в общинският бюджет възлизат на 946,08 лв.;
- При реализирано водовземане от 1 l/s средногодишен дебит в категория "Питейно-битово водоснабдяване" за минерално находище с температурен потенциал от $t > 50^{\circ}\text{C}$, дължимите годишни такси, които биха постъпили в общинският бюджет възлизат на 915,54 лв.;
- При реализирано водовземане от 1 l/s средногодишен дебит в категория "Лечебни цели в специализирани болници за лечение и рехабилитация за минерално находище с температурен потенциал от $t^{\circ} \leq 30^{\circ}\text{C}$, дължимите годишни такси, които биха постъпили в общинският бюджет възлизат на 1261,44 лв.;
- При реализирано водовземане от 1 l/s средногодишен дебит в категория "Лечебни цели в специализирани болници за лечение и рехабилитация" за минерално находище с температурен потенциал от $t^{\circ} \leq 30^{\circ}\text{C}$, дължимите годишни такси, които биха постъпили в общинският бюджет възлизат на 1261,44 лв.;
- При реализирано водовземане от 1 l/s средногодишен дебит в категория "Лечебни цели в специализирани болници за лечение и рехабилитация" за минерално находище с температурен потенциал от $30^{\circ}\text{C} < t \leq 50^{\circ}\text{C}$, дължимите годишни такси, които биха постъпили в общинският бюджет възлизат на 1419,12 лв.;
- При реализирано водовземане от 1 l/s средногодишен дебит в категория "Лечебни цели в специализирани болници за лечение и рехабилитация" за минерално находище с температурен потенциал от $t > 50^{\circ}\text{C}$, дължимите годишни такси, които биха постъпили в общинският бюджет възлизат на 1576,8 лв.;

- При реализирано водовземане от 1 l/s средногодишен дебит в категория "Всички други цели" за минерално находище с температурен потенциал от $t^{\circ} \leq 30$ °C, дължимите годишни такси, които биха постъпили в общинският бюджет възлизат на 4730,4 лв;
- При реализирано водовземане от 1 l/s средногодишен дебит в категория "Всички други цели" за минерално находище с температурен потенциал от 30 °C $< t \leq 50$ °C, дължимите годишни такси, които биха постъпили в общинският бюджет възлизат на 11037,6 лв;
- При реализирано водовземане от 1 l/s средногодишен дебит в категория "Всички други цели" за минерално находище с температурен потенциал от $t > 50$ °C, дължимите годишни такси, които биха постъпили в общинският бюджет възлизат на 15768 лв;

Направените по-долу изчисления отразяват **прогноза за финансовите ползи за Столична община от реализиране дори само на 1 л/сек. средногодишен дебит** при хипотезата, че бъдат приети такси, по-високи от тези в „държавната тарифа“ чрез въвеждане на Тарифа на такси за услуги при използване на минерални води от находищата, предоставени от МОСВ на Столична община.

Изчисленията са направени последователно за всички категории и температурни режими:

- При реализирано водовземане от 1 l/s средногодишен дебит в категория "Питейно-битово водоснабдяване" за минерално находище с температурен потенциал от $t^{\circ} \leq 30$ °C, дължимите годишни такси, които биха постъпили в общинският бюджет възлизат на 28 382,40 лв;
- При реализирано водовземане от 1 l/s средногодишен дебит в категория "Питейно-битово водоснабдяване" за минерално находище с температурен потенциал от 30 °C $< t \leq 50$ °C, дължимите годишни такси, които биха постъпили в общинският бюджет възлизат на 31 536 лв.;
- При реализирано водовземане от 1 l/s средногодишен дебит в категория "Питейно-битово водоснабдяване" за минерално находище с температурен потенциал от $t > 50$ °C, дължимите годишни такси, които биха постъпили в общинският бюджет възлизат на 34 689,60 лв.;
- При реализирано водовземане от 1 l/s средногодишен дебит в категория "Лечебни и питейни цели, рехабилитация, профилактика, спорт, отдих, хигиенни нужди и отопление в специализирани лечебни (болнични) заведения, регистрирани по Закона за лечебните заведения, както и социални и учебни/детски заведения" за минерално находище с температурен потенциал от $t^{\circ} \leq 30$ °C, дължимите годишни такси, които биха постъпили в общинският бюджет възлизат на 1576,80 лв.;
- При реализирано водовземане от 1 l/s средногодишен дебит в категория "Лечебни цели в специализирани болници за лечение и рехабилитация" за минерално находище с температурен потенциал от 30 °C $< t \leq 50$ °C, дължимите

годишни такси, които биха постъпили в общинският бюджет възлизат на 3 153,60 лв.;

- При реализирано водовземане от 1 l/s средногодишен дебит в категория "Лечебни и питейни цели, рехабилитация, профилактика, спорт, отдих, хигиенни нужди и отопление в специализирани лечебни (болнични) заведения, регистрирани по Закона за лечебните заведения, както и социални и учебни/детски заведения" за минерално находище с температурен потенциал от $t > 50$ °C, дължимите годишни такси, които биха постъпили в общинският бюджет възлизат на 4 730,40 лв.;
- При реализирано водовземане от 1 l/s средногодишен дебит в категория "За спорт, отдих, хигиенни нужди и водоползване за профилактика чрез лечебни и рехабилитационни съоръжения в обекти, които не са регистрирани по Закона за лечебните заведения" за минерално находище с температурен потенциал от $t^{\circ} \leq 30$ °C, дължимите годишни такси, които биха постъпили в общинският бюджет възлизат на 12614,40 лв.;
- При реализирано водовземане от 1 l/s средногодишен дебит в категория "За спорт, отдих, хигиенни нужди и водоползване за профилактика чрез лечебни и рехабилитационни съоръжения в обекти, които не са регистрирани по Закона за лечебните заведения" за минерално находище с температурен потенциал от 30 °C $< t \leq 50$ °C, дължимите годишни такси, които биха постъпили в общинският бюджет възлизат на 15768 лв.;
- При реализирано водовземане от 1 l/s средногодишен дебит в категория "За спорт, отдих, хигиенни нужди и водоползване за профилактика чрез лечебни и рехабилитационни съоръжения в обекти, които не са регистрирани по Закона за лечебните заведения" за минерално находище с температурен потенциал от $t > 50$ °C, дължимите годишни такси, които биха постъпили в общинският бюджет възлизат на 18921,60 лв.;
- При реализирано водовземане от 1 l/s средногодишен дебит в категория "За хидрогеотермално отопление и всички други стопански и производствени цели" за минерално находище с температурен потенциал от $t^{\circ} \leq 30$ °C, дължимите годишни такси, които биха постъпили в общинският бюджет възлизат на 14191,20 лв.;
- При реализирано водовземане от 1 l/s средногодишен дебит в категория "За хидрогеотермално отопление и всички други стопански и производствени цели" за минерално находище с температурен потенциал от 30 °C $< t \leq 50$ °C, дължимите годишни такси, които биха постъпили в общинският бюджет възлизат на 18921,60 лв.;
- При реализирано водовземане от 1 l/s средногодишен дебит в категория "За хидрогеотермално отопление и всички други стопански и производствени цели" за минерално находище с температурен потенциал от $t > 50$ °C, дължимите годишни такси, които биха постъпили в общинският бюджет възлизат на 22 075,20 лв.

VII. ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ

1. С Решения №№30-37 от 25.02.2011 г., Министерът на околната среда и водите е предоставил безвъзмездно за ползване и управление, за срок от 25 години, на Столична община следните находища на минерална вода – изключителна държавна собственост: находище „София-Център”, находище „София-Баталова воденица”, находище „София-Лозенец”, находище „София-Овча купел”, находище „София-Надежда”, находище „София-Свобода”, находище „София-Панчарево” и находище „София-Железница”.

2. Предоставянето право на ползване и управление на минералните води от описаните находища, по реда на §133 от ПЗР към ЗИД на ЗВ, е свързано с осъществяване на широк кръг правомощия, установени от законодателя, които имат за цел да гарантират правилното и законосъобразно използване на минералните води, съгласно изискванията на специалното законодателство в областта на водите.

3. СОС следва да определи с решение дали минералната вода от находищата да бъде предоставяна за ползване безвъзмездно, или след заплащане на такса, определена с тарифа, приета от общинския съвет.

4. Когато се ползва минерална вода от едно находище и за едни и същи цели, предвидените такси за водовземане в Тарифата за събиране на такси за водоползване, приета от Общинския съвет не могат да бъдат по-ниски от таксите по Тарифа за таксите за водовземане, за ползване на воден обект и за замърсяване, *Обн., ДВ, бр. 50 от 1.07.2011 г., в сила от 1.01.2012 г., изм., бр. 3 от 10.01.2012 г., в сила от 1.01.2012 г.* (§133, ал.10 от ПЗР на ЗВ).

5. След безвъзмездното предоставяне от Министъра на околната среда и водите на правото на стопанисване и управление на минералните води от находища „София-Център”, находище „София-Баталова воденица”, находище „София-Лозенец”, находище „София-Овча купел”, находище „София-Надежда”, находище „София-Свобода”, находище „София-Панчарево” и находище „София-Железница” общината следва да предприеме действия по осигуряване на условия за ползване на свободния експлоатационен ресурс в предвидените от Закона за водите форми, а именно: а). общо водовземане на минерална вода за пиене и водоналиване от населението, по реда на чл. 41 от ЗВ - когато минералната вода е със състав и качества, подходящи за използването ѝ с такава цел; б). издаване на разрешителни за водовземане от минералните находища или в). предоставяне на концесия за добив на минерална вода.

6. Правото на управление и ползване на минералните води, които са предоставени с решение на Министъра на околната среда и водите, за стопанисване и управление на Столична община, се погасява при неупражняването му за срок 5 години.

7. Препоръчително е таксите за водовземане в тарифата, която СОС ще приеме да са равни или малко по-високи от таксите, утвърдени с „държавната тарифа“, за да се насърчи първоначално инвестиционния интерес към минералната вода от находищата и да се компенсира изключително голямото забавяне в усвояването на природния ресурс от Столична община.

8. Препоръчително е изготвяне и утвърждаване на образци на документи, свързани с провеждане на процедурите по предоставяне за ползване на минералния ресурс, а така също и публикуване на информация за приложимата процедура по издаване на разрешителни за водовземане с условия и конкретни срокове за произнасяне, което би било в полза на потенциалните инвеститори;

9. Препоръчително е разглеждането и предварителната подготовка по издаването на разрешителни за водовземане от минералното находище да се осъществява от експертна комисия, която да включва най-малко следния кръг специалисти: хидрогеолог, икономист и юрист. Препоръчително е привличането и на представители на неправителствени организации, специализирани в областта на ползването на подземните води, или осигуряване на своеобразно „гражданско наблюдение“ на този процес, с което да се гарантира независима и обективна преценка при разглеждане на подадените заявления за издаване на разрешителни за водовземане. По този начин ще бъдат избегнати рисковете от прилагане на субективен подход при издаване на разрешителни за водовземане.

Докладът е изготвен от екип на БАПВ в състав: адв. Марина Белчева

инж. Величко Величков